

ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΕΣ

Θ. Γ. Βουδικλάρης
Πολιτικός Μηχανικός

Πρόλογος

Η μνήμη μου, από τα σπουδαστικά μου χρόνια, με διαβεβαιώνει πόσο μικρή σημασία δίνανε όλοι στα μαθήματα που δεν αφορούσαν την αντοχή των υλικών ή τη στατική ή το οπλισμένο σκυρόδεμα, και τους υπολογισμούς που τα συνοδεύουν. Για τα μαθήματα δε, που ήταν τελείως ξένα προς τη νοοτροπία και την ψυχολογία μας, όπως αυτά που είχαν σχέση με τα νομικά ή τα οικονομικά, νοιώθαμε πραγματική περιφρόνηση.

Στην μετέπειτα επαγγελματική και κοινωνική και συνδικαλιστική μου ζωή κατάλαβα πόσο λάθος είχαμε, όλοι μας, ιδιαίτερα όταν διεπίστωνα ότι η άγνοια μερικών συναδέλφων μου ήταν τέτοια που δεν τους επέτρεπε να ξεχωρίσουν την «αγωγή» από τη «μήνυση», το Αστικό Δίκαιο από το Ποινικό.

Η διαπίστωση αυτή, όμως, ήταν γενική, δεν ήταν μόνο προσωπική. Αυτό δημιούργησε μια πίεση «εναντίον» μου, να συνδράμω για μια στοιχειώδη κάλυψη του υπάρχοντος κενού, αλλά επίσης να παραθέσω κάποια διδάγματα πείρας ή και να τα παρουσιάσω στους ενδιαφερόμενους. Το κείμενο που ακολουθεί, ασφαλώς ατελές, είναι αποτέλεσμα της σχετικής προσπάθειας.

ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΕΣ

Θ. Γ. Βουδικλάρης
Πολιτικός Μηχανικός

Εισαγωγή

Η Νομοθεσία αποτελεί ένα πλέγμα κανόνων και διατάξεων που (πρέπει να) αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοϋποστηρίζονται. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, τον μηχανικό τον αφορά και τον υποχρεώνει εις εφαρμογήν η συνολική Νομοθεσία της πολιτείας, και δεν είναι καθόλου εύκολο (μάλλον είναι αδύνατο) να απομονωθεί ένα μικρό ή μεγάλο κομμάτι νομοθεσίας που μόνο αυτό να τον αφορά αποκλειστικά, και που η γνώση και τήρησή του θα τον καθιστά πλήρως "νόμιμο" και θα τον εξασφαλίζει πλήρως από κάθε δίωξη.

Παρά ταύτα υπάρχει ένα τμήμα της που αφορά κυρίως τα τεχνικά έργα, ήτοι το επαγγελματικό αντικείμενο του μηχανικού, του οποίου η καλή γνώση είναι απολύτως αναγκαία γι' αυτόν. Σ' αυτό το τμήμα θα προσπαθήσουμε εδώ να κάνουμε μια σύντομη (και ασφαλώς ατελή) αναφορά, **υπογραμμίζοντας ότι οι διατάξεις που θα παρατεθούν δεν εξαντλούν το σύνολο των υποχρεώσεών του**. Θα προηγηθεί μια ενημέρωση για τις γενικές αρχές της νομοθεσίας - δεν θα παρατεθούν ειδικές διατάξεις, που αφορούν ειδικά θέματα π.χ. πολεοδομίας ή δημ. έργων ή κανονισμών κλπ.

Η ανάγκη συντομίας και η έλλειψη ειδικεύσεως τόσο του γράφοντος όσο και των αναγνωστών, καθιστά το παρόν κείμενο απλώς ενημερωτικό, χωρίς απαιτήσεις αυστηρής επιστημονικότητας.

Γενικές Αρχές

Οι πηγές του Δικαίου είναι οι νόμοι (γραπτή πηγή) και τα έθιμα, οι παραδόσεις (προφορική πηγή). Από αυτές προκύπτουν οι κανόνες Δικαίου.

Το Δίκαιο διακρίνεται αδρομερώς σε δύο μεγάλες κατηγορίες, το **Δημόσιο Δίκαιο** και το **Ιδιωτικό Δίκαιο**. Το Δημόσιο Δίκαιο περιλαμβάνει το Συνταγματικό, το Διοικητικό, το Ποινικό, το Εκκλησιαστικό και το Διεθνές Δίκαιο και επίσης την Ποινική Δικονομία. Εδώ θα μας απασχολήσει μόνο το Ποινικό Δίκαιο.

Το Ιδιωτικό Δίκαιο περιλαμβάνει το Αστικό και το Εμπορικό Δίκαιο και την Πολιτική Δικονομία. Εδώ θα μας απασχολήσει μόνο το Αστικό Δίκαιο.

Η Δικονομία καθορίζει τις διαδικασίες απονομής της δικαιοσύνης.

Το Δημόσιο Δίκαιο περιλαμβάνει τους υποχρεωτικούς, για όλους τους πολίτες, κανόνες που ρυθμίζουν τη σχέση τους με την πολιτεία. Το δικαίωμα της πολιτείας για την επιβολή ποινών στους παραβάτες του Δημοσίου Δικαίου, ασκείται με τον Ποινικό Κώδικα (ΠΚ) και την Ποινική Δικονομία. Την δίωξη ασκεί ο Εισαγγελέας **αυτεπαγγέλτως** ή κατόπιν **εγκλήσεως** (καταγγελίας του κατ' αποκλειστικότητα δικαιουμένου κατά το νόμο, παθόντος) ή **μηνύσεως** (παντός τρίτου, δικαιουμένου κατά το νόμο), ενώπιον της Ποινικής Δικαιοσύνης. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι κάθε πολίτης μπορεί να καταθέσει μήνυση για κάθε παράνομη πράξη για την οποία, αν την εν γνώσει, ο εισαγγελέας θα ασκούσε δίωξη αυτεπαγγέλτως. Κάθε πολίτης έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Ποινική Δικαιοσύνη (στον αρμόδιο εισαγγελέα) και με **μηνυτήρια αναφορά**, για να γνωστοποιήσει γεγονότα που υπέπεσαν στην αντίληψή του και που πιθανώς δείχνουν ή προοιωνίζονται την διάπραξη αδικήματος, ώστε τα αρμόδια όργανα να ερευνήσουν σχετικώς. Οι πράξεις - αδικήματα ("εγκλήματα") που τιμωρούνται από τη νομοθεσία με την ποινή του θανάτου ή της καθείρξεως είναι κακουργήματα, αυτές που τιμωρούνται με φυλάκιση ή χρηματική ποινή ή περιορισμό σε σωφρονιστικό κατάστημα είναι πλημμελήματα και αυτές που τιμωρούνται με κράτηση ή πρόστιμο χαρακτηρίζονται ως πταίσματα. Η διάκριση αυτή καθορίζει και την δικαιοδοσία των αντιστοίχων δικαστηρίων και την τηρητέα διαδικασία.

Το Αστικό Δίκαιο ρυθμίζει, δια του Αστικού Κώδικα (ΑΚ) και με τις διαδικασίες που ορίζει η Πολιτική Δικονομία, τις ιδιωτικές σχέσεις μεταξύ των μελών της πολιτείας και ορίζεται από σύνολο κανόνων, από μερικούς εκ των οποίων δεν επιτρέπεται απόκλιση (γι' αυτό και λέγονται **αναγκαστικού δικαίου**), ενώ από τους άλλους (που είναι **ενδοτικού δικαίου**) επιτρέπεται απόκλιση, κατά τη βούληση και τη συμφωνία των συμβαλλομένων. Ο διαχωρισμός των κανόνων αναγκαστικού - ενδοτικού δικαίου δεν γίνεται στο νόμο, προκύπτει από τη νομολογία, τις αποφάσεις των δικαστηρίων δηλαδή, και τη γενική αντίληψη. Οι απαιτήσεις ενός πολίτη κατά του άλλου (πιθανώς και ως επί το πλείστον αντισυμβαλλομένου του) προβάλλονται δια της "αγωγής" ενώπιον της Αστικής Δικαιοσύνης.

Το βασικό κομμάτι αυτού του κειμένου, παρουσιάστηκε για πρώτη φορά από τον συντάκτη του, ως εισήγηση σε ημερίδα που έγινε στο Ρέθυμνο στις 10 - 6 - 1996. Στο παρόν υπάρχουν πολλές βελτιώσεις και συμπληρώσεις.

Η παραγωγή, τροποποίηση, κατάργηση κλπ. των γραπτών κανόνων Δικαίου γίνεται με τους Νόμους που ψηφίζει η Βουλή και εκδίδει και δημοσιεύει (με δικαίωμα αναπομπής) ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, κατά τη διαδικασία που προβλέπει το Σύνταγμα. Ο τρόπος εφαρμογής των Νόμων και οι διαδικαστικές λεπτομέρειες καθορίζονται (αν απαιτείται) με Προεδρικά Διατάγματα (ΠΔ). Μικρότερης σημασίας θέματα ή και η εκτίμηση της Διοίκησης για τον τρόπο εφαρμογής ή και ερμηνείας του Νόμου καθώς και για τον τρόπο που αντιμετωπίζονται από τη Διοίκηση τα θέματα που θίγει ο Νόμος, ρυθμίζονται με Υπουργικές Αποφάσεις, Εγκυκλίους ή και Έγγραφα.

Κανένας νόμος δεν ισχύει αν δεν έχει δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Καμμία ποινή δεν μπορεί να επιβληθεί χωρίς νόμο, ο οποίος να ισχύει **πριν** από την τέλεση της πράξεως, αναδρομική ισχύς του νόμου (πλην των φορολογικών !!!) είναι αδιανόητη.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δικαιούται, ύστερα από εισήγηση του Υπουργικού Συμβουλίου, που έχει και την ευθύνη, να εκδώσει **Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου**, όταν αυτό επιβάλλεται από λόγους επείγοντος, από σπουδαία και απρόβλεπτη ανάγκη, ή από λόγους εξωτερικού ή εσωτερικού κινδύνου. Η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου πρέπει να υποβληθεί προς έγκρισιν εντός 40 ημερών και να περιβληθεί την έγκριση της Βουλής εντός 3 μηνών από της υποβολής της, αλλιώς χάνει στο εξής την ισχύ της. Δεν προσβάλλεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας με αίτηση ακυρώσεως.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδει επίσης **Κανονιστικά Διατάγματα** (που καταρτίζονται και προσυπογράφονται από τον αρμόδιο Υπουργό, ο οποίος και φέρει την ευθύνη), κατόπιν ειδικής νομοθετικής εξουσιοδότησεως (π.χ. σε νόμο – πλαίσιο), για την ρύθμιση ειδικών ή τοπικού χαρακτήρα ή λεπτομερειακών θεμάτων.

Στη νομοθεσία μπορεί ακόμη να συναντήσει κανείς **Νομοθετικά Διατάγματα**, ισοδύναμα προς τους νόμους, η έκδοση των οποίων από τον Ανώτατο Άρχοντα του κράτους, προβλεπόταν από το Σύνταγμα του 1952, του 1926 και του 1911 (επίσης από το «Σύνταγμα» του 1968 - καταργήθηκε στο Σύνταγμα του 1975), σε περίπτωση εξαιρετικής επειγουσών περιπτώσεων.

Ψηφίσματα είναι συνταγματικοί κανόνες που εκδίδονται από όργανα της Νομοθετικής Εξουσίας (αναθεωρητική Βουλή ή Συντακτική Συνέλευση) και ρυθμίζουν προσωρινά τη λειτουργία του πολιτεύματος, μέχρι την αποκατάσταση της συνταγματικής νομιμότητας, για την αντιμετώπιση σημαντικών προβλημάτων επειγουσής μορφής, διατηρούμενα ή καταργούμενα κατά την επόμενη αναθεώρηση του Συντάγματος. Σε συνθήκες Συνταγματικής ομαλότητας δεν νοείται έκδοση Ψηφίσματος.

Μπορεί επίσης να συναντήσει κανείς στη νομοθεσία **Αναγκαστικούς Νόμους**, που έχουν εκδοθεί σε ανώμαλες περιόδους, στις οποίες δεν υπήρχε ή δεν λειτουργούσε το Κοινοβούλιο.

Η ιεραρχία των “Κανόνων Δικαίου” βαίνει κατά την προμνησθείσα σειρά : **Σύνταγμα - Νόμος - Προεδρικό Διάταγμα - Υπουργική Απόφαση - Εγκύκλιος - Έγγραφο**. Κανένα νομοθέτημα κατωτέρας τάξεως δεν μπορεί να τροποποιήσει ή να έλθει σε αντίθεση ή να υπερισχύσει άλλου, ανωτέρας. Η σχετική κρίση διατυπώνεται από τα δικαστήρια, που έχουν την αρμοδιότητα να αποφανθούν αν ένας Νόμος έρχεται σε αντίθεση προς το Σύνταγμα ή αν ένα ΠΔ ή Υπουργική Απόφαση έρχεται σε αντίθεση προς το Νόμο. Στην πραγματικότητα τα δικαστήρια δεν κρίνουν «απ’ ευθείας» το Νόμο, αλλά την πράξη που εκδόθηκε κατ’ εφαρμογήν του. Τα δικαστήρια επίσης ερμηνεύουν και εφαρμόζουν τους κείμενους κανόνες δικαίου, συγκεκριμενοποιούν το περιεχόμενό τους και διαλύουν τις ασάφειες, δημιουργώντας τη **Νομολογία**, την οποία επιβεβαιώνουν τα Ανώτατα Δικαστήρια, ο Άρειος Πάγος και το Συμβούλιο της Επικρατείας. Η Νομολογία επηρεάζεται και από την επιστημονική νομική βιβλιογραφία, τη «θεωρία» της νομικής επιστήμης.

Το Σύνταγμα και οι Νόμοι δεσμεύουν τα δικαστήρια, όχι όμως και οι Εγκύκλιοι, που αποτελούν απλώς την άποψη της Διοίκησης για τον τρόπο εφαρμογής του Νόμου.

Παρά ταύτα οι Εγκύκλιοι, αλλά και τα Έγγραφα, διαθέτουν νομική ισχύ. Ιδιαίτερα, η τήρηση από τον πολίτη των φορολογικών Εγκυκλίων, τον δικαιώνει πάντα στο δικαστήριο. Αλλά και η απάντηση, με Έγγραφο, από την Διοίκηση, στο ερώτημα ενός πολίτη, δημιουργεί μια μορφή «δικαίου», αφού δεν είναι βέβαια επιτρεπτό να δοθεί διαφορετική απάντηση, για το ίδιο θέμα, σε άλλον πολίτη.

Κατά την ερμηνεία των νόμων λαμβάνονται υπ’ όψη και οι “προπαρασκευαστικές” εργασίες γεννήσεως του Νόμου, η Αιτιολογική Έκθεση, οι Εισηγήσεις των αρμοδίων Επιτροπών, τα Πρακτικά των συζητήσεων της Βουλής, οι τροπολογίες κλπ., ώστε να ληφθεί υπ’ όψη ή να ερμηνευθεί η πραγματική βούληση του Νομοθέτη.

Ειδικό ενδιαφέρον για τους μηχανικούς έχουν τα νομοθετήματα που ρυθμίζουν εντελώς εξειδικευμένα αντικείμενα, όπως είναι οι Τεχνικοί Κανονισμοί (Αντισεισμικός Κανονισμός, Κανονισμός Σκυροδέματος κλπ.), καθώς και οι σχετικές Αιτιολογικές Εκθέσεις, τα Σχόλια κλπ. Τα κείμενα των Κανονισμών αυτών προκύπτουν από ενδελεχή επεξεργασία επιστημονικών θεμάτων, αντιπαράθεση επιστημονικών απόψεων, παρακολούθηση των διεθνών τάσεων κλπ. Είναι προφανές ότι ο Νομοθέτης ενός τέτοιου Κανονισμού δεν μπορεί να έχει αντίληψη του περιεχομένου του, λόγω ακριβώς του εξειδικευμένου χαρακτήρα του. Επομένως η ερμηνεία του Κανονισμού αυτού είναι στενά συνδεδεμένη ή και εξαρτάται από τους επιστημονικούς προβληματισμούς που απεικονίζονται στην Αιτιολογική Έκθεση και τις υποδείξεις ή τα παραδείγματα που δίνονται στα Σχόλια, που σ’ αυτήν την περίπτωση αποκτούν βαρύνουσα σημασία και χρησιμότητα.

Παρακάτω παρατίθενται κάποιες διατάξεις, βασικώς του Ποινικού και του Αστικού Κώδικα, αλλά και άλλες, που κρίθηκε ότι έχουν τη στενότερη σχέση με τη δουλειά του μηχανικού.

Ο Ποινικός Κώδικας

Είναι άξιο αναφοράς ότι το **άρθρο 1** του Ποινικού Κώδικα (ΠΚ) ορίζει ότι καμμία ποινή δεν επιβάλλεται, παρά μόνο για τις πράξεις εκείνες, τις οποίες ο νόμος τις έχει ρητά ορίσει πριν από την τέλεσή τους. Γενικώς άλλωστε, δεν υπάρχει αναδρομική ισχύς νόμου.

Ως πρώτο, από τα ενδιαφέροντα τους μηχανικούς άρθρα του ΠΚ, θα αναφερθεί το άρθρο 286, όπως ήταν πριν και όπως διαμορφώθηκε μετά την ψήφιση του άρθρου 20 του Ν 2331 (ΦΕΚ 173/Α/24-8-95), του περίφημου για τους μηχανικούς νόμου της «ποινικοποίησης» ή του **Νόμου Πεπονή**, για να μπορούν να κάνουν όλοι τις συγκρίσεις, τις σκέψεις και τις κρίσεις τους.

Άρθρον 286 (παληό) **“Παραβίαση των κανόνων της οικοδομικής”**. Ο κατά την διεύθυνση ή διεξαγωγή οικοδομικού τινός έργου ή κατεδαφίσεως, εκ προθέσεως ή αμελείας, ενεργών παρά τους κοινώς παραδεδεγμένους κανόνες και προξενών ούτω κίνδυνον δια την ζωήν ή την υγείαν ανθρώπου, τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρι δύο ετών.

Άρθρο 286 (νέο)

1. Όποιος κατά την εκπόνηση μελέτης ή τη διεύθυνση ή την εκτέλεση οικοδομικού ή άλλου ανάλογου έργου ή μιας κατεδάφισης, με πρόθεση ή από αμέλεια ενεργεί παρά τους κοινώς αναγνωρισμένους τεχνικούς κανόνες και έτσι προξενεί κίνδυνο για τη ζωή ή την υγεία ανθρώπου, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών.

2. Παραγραφή της πράξεως αρχίζει από την ημέρα της επέλευσης του αποτελέσματος της παραβίασης.

3. Στο τέλος των άρθρων 17 και 112 του Ποινικού Κώδικα προστίθενται οι λέξεις «εκτός αν ορίζεται άλλως».

Στο άρθρο έχει προστεθεί (σε σχέση με το παλιό), πλην των άλλων, και η ποινικοποίηση της μελέτης.

Άρθρον 17 “Χρόνος τελέσεως της πράξεως”. Ως χρόνος τελέσεως της πράξεως θεωρείται εκείνος καθ’ όν ο υπαίτιος ενήργησεν ή ώφειλε να ενεργήσῃ, όντος αδιαφόρου του χρόνου, καθ’ όν επήλθε το αποτέλεσμα

| εκτός αν ορίζεται άλλως | προστέθηκε με τον Ν 2331/95, ως ανωτέρω

Άρθρον 112 “Έναρξις του χρόνου παραγραφής”. Η προθεσμία της παραγραφής αρχεται, αφ’ ής ημέρας ετελέσθη η αξιόποινος πράξις

| εκτός αν ορίζεται άλλως | ως ανωτέρω

Άρθρον 111 Χρόνος παραγραφής των εγκλημάτων. Το αξιόποινον εξαλείφεται δια της παραγραφής. Τα κακουργήματα παραγράφονται: α) μετά είκοσι έτη, αν ο νόμος προβλέπει δι’ αυτά την ποινήν του θανάτου ή της ισοβίου καθειρξεως β) μετά δέκα πέντε έτη, εις κάθε άλλην περίπτωση. Τα πλημμελήματα παραγράφονται μετά πέντε έτη. Τα πταιίσματα παραγράφονται μετά έν έτος. Αι ανωτέρω προθεσμίαι υπολογίζονται κατά το ισχύον ημερολόγιον. Αν ο νόμος ορίζει διαζευκτικώς περισσοτέρας από μίαν ποινάς, αι ανωτέρω προθεσμίαι υπολογίζονται συμφώνως προς την βαρυτέραν εξ αυτών.

Άρθρον 434 “Παράβασις διατάξεων οικοδομικών”. Δια κρατήσεως ή προστίμου, εφ’ όσον ετέρα διάταξις δεν επιβάλλει βαρυτέραν ποινήν, τιμωρείται: α) ο παραβαίνων τας δια την ασφάλειαν ή την υγιεινήν των οικοδομών ή προς διακανονισμόν εν γένει της εν τω οικοδομείν τάξεως ή της αποτροπής των εκείθεν κινδύνων εκδιδομένας διατάξεις της αρμοδίας αρχής, και ιδίως της αστυνομικής, β) ο εν τω οικοδομείν γινόμενος υπαίτιος οιασδήποτε αμελείας, εξ ής δύναται να προκύψει βλάβη εις άνθρωπον ή εις ξένον πράγμα, γ) ο γενόμενος υπαίτιος τινός των εν στοιχ. α) και β) πράξεων σχετικώς προς την εκτέλεσιν ετέρου τινός αναλόγου έργου ή κατεδαφίσεως.

Άρθρον 458. Όστις εκ προθέσεως παραβαίνει επιτακτικήν ή απαγορευτικήν διάταξιν διοικητικών νόμων τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρις έξ μηνών ή δια χρηματικής ποινής ή δι’ αμφοτέρων, εφ’ όσον η ειδική διάταξις αναφέρεται εις το άρθρον αυτό ως προς την ποινικήν κύρωσιν της παραβάσεως.

Άρθρον 289. Εις τας περιπτώσεις των άρθρωνκαι 286 ο υπαίτιος απαλλάσσεται πάσης ποινής, εάν ελευθέρα θελήσει αποτρέψη τον εντεύθεν κίνδυνον ή δια ταχείας προς την αρχήν αγγελίας του δώση αφορμήν εις αποτροπήν αυτού.

Άρθρον 302 “Ανθρωποκτονία εξ αμελείας”. Ο εξ αμελείας επιφέρων τον θάνατον ετέρου τιμωρείται δια φυλακίσεως τουλάχιστον τριών μηνών.

Άρθρον 314 “Σωματική βλάβη εξ αμελείας”. Ο εξ αμελείας προξενών σωματικήν κάκωσιν ετέρου ή βλάβην της υγείας αυτού τιμωρείται με φυλάκισιν μέχρι τριών ετών. Εάν η σωματική βλάβη είναι όλως ελαφρά, επιβάλλεται φυλάκισις το πολύ τριών μηνών ή χρηματική ποινή.

Άρθρον 28 “Αμέλεια”. Εξ αμελείας πράττει όστις ένεκεν ελλείψεως της προσοχής ήν ώφειλε εκ των περιστάσεων και ηδύνατο να καταβάλη, είτε δεν προείδε το εκ της πράξεώς του παραχθέν αξιόποινον αποτέλεσμα, είτε προείδε μεν τούτο ως δυνατόν, επίστευσεν όμως ότι δεν θα επήρχετο.

Θεμελιώδης όρος της αμέλειας είναι η έλλειψη της “προσηκούσης προσοχής”, το μέτρο της οποίας είναι μεταβλητό, αναλόγως των ειδικών όρων κάθε περιπτώσεως. Ο Ποινικός Κώδικας το προσδιορίζει με τη φράση “προσοχής ήν ώφειλε εκ των περιστάσεων” (αντικειμενικό κριτήριο) “και ηδύνατο να καταβάλη” (υποκειμενικό κριτήριο). Οι λέξεις “και ηδύνατο” δείχνουν ότι κατά την κρίση της πράξεως πρέπει να σταθμισθεί και η κατάσταση του πράττοντος, η πιθανή μυωπία ή βαρηκοΐα του, ο κάματος, η συγκίνηση, η κατάσταση της υγείας του, η συναισθηματική του φόρτιση κλπ.

Κατ’ αρχήν ερευνάται ποια είναι η αντικειμενικώς επιβαλλομένη επιμέλεια, δηλαδή πώς έπρεπε να ρυθμίσει ο δράστης την συμπεριφορά του κατά ορθόν τρόπον. Μόνον αν διαπιστωθεί η μη καταβολή της **αντικειμενικής** επιμέλειας, μόνον τότε ερευνάται αν είναι υποκειμενικώς επίμεμπτος ο συγκεκριμένος δράστης για την πράξη του, αναλόγως των περιστάσεων και των προσωπικών του ικανοτήτων. Άρα το υποκειμενικό κριτήριο λειτουργεί μόνον εις όφελος του κατηγορουμένου. Πάντως η αμέλεια του δράστη μπορεί να έγκειται στο ότι αποδέχθηκε την εκτέλεση πράξεως χωρίς να έχει τις απαιτούμενες προς τούτο προσωπικές ικανότητες.

Αν ο δράστης δεν προέβλεψε το “εγκληματικό” αποτέλεσμα (καίτοι ώφειλε και ηδύνατο), τότε υπάρχει **άνευ συνειδήσεως** αμέλεια. Τότε υφίσταται άγνοια, πλάνη, η οποία όμως δεν αποκλείει τον καταλογισμό, διότι εξαρτάται εκ της βουλήσεως του πράττοντος να αποφύγει την πλάνη, καταβάλλοντας την προσήκουσα προσοχή.

Αν ο δράστης προείδε ως πιθανό το “εγκληματικό” αποτέλεσμα, πίστεψε όμως ότι τούτο δεν θα επέλθει, τότε πρόκειται περί **εν συνειδήσει** αμελείας. Η ενσυνείδητη αμέλεια συνορεύει προς τον δόλο (στο δόλο ο πράττων επιδιώκει την παραγωγή των παράνομων περιστατικών), ενώ η άνευ συνειδήσεως συνορεύει προς το τυχαίο γεγονός, από το οποίο διαφέρει στο ότι σε εκείνο δεν θα μπορούσε να προβλεφθεί το αποτέλεσμα ακόμα και αν κατεβάλλετο η προσήκουσα προσοχή.

Η διάκριση μεταξύ ενσυνείδητης και άνευ συνειδήσεως αμέλειας αποτελεί (γενικώς) διαβάθμιση βαρύτητας του αδικήματος και επιδρά στην επιμέτρηση της ποινής.

Πέρα από την προηγούμενη άμεση αναφορά στα άρθρα του Ποινικού Κώδικα, είναι σκόπιμη και μια αναφορά στην **Υπεύθυνη Δήλωση του Ν 1599/86** (αυτή με το εθνόσημο, που πολλοί εξακολουθούν να ονομάζουν με το παλιό της όνομα Δήλωση του Ν 105/68) που μας ζητείται σε κάθε μας βήμα και που υπογράφουμε αφειδώς σε κάθε μας υπόθεση. Σ’ αυτήν υπογράφουμε ότι γνωρίζουμε τις κυρώσεις που θα υποστούμε σε περίπτωση ψευδούς δηλώσεως, όπως προβλέπονται στην πργρ. 6 του άρθρ. 22 του Ν 1599/86 . Οι κυρώσεις γι’ αυτόν που δηλώνει εν γνώσει του ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά, είναι η ποινή φυλακίσεως μέχρι τριών μηνών. Αν μάλιστα ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον, ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τότε τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών. Σε περίπτωση ανάκλησης της Υπεύθυνης Δήλωσής του, εφαρμόζονται οι διατάξεις της **πργρ. 2 του άρθρου 227 του Ποινικού Κώδικα, που ορίζουν ότι η πράξη μένει ατιμώρητη αν ο υπαίτιος ανεκάλεσε με την ελεύθερη θέλησή του την ψευδή δήλωση με νέα, εκτός αν εν τω μεταξύ η Αρχή έχει ήδη εκδώσει απόφαση ή αν επήλθε ήδη σε άλλον έννομη, επιβλαβής συνέπεια.**

Για τους ταιλαπωρούμενους από την γραφειοκρατία και τον “μανδαρινισμό” πολίτες, αποτελεί ευχάριστη έκπληξη να διαπιστώνουν ότι υπάρχουν Νόμοι που, εκτός από υποχρεώσεις τους αναγνωρίζουν και δικαιώματα. Τέτοιοι είναι και ο **Νόμος 1599/86 “Σχέσεις κράτους - πολίτη κλπ.”** η καλύτερη γνώση του οποίου είναι χρήσιμη, γιατί αυτός ορίζει και δικαιώματα του πολίτη, άρα και του επιβλέποντος μηχανικού, στις σχέσεις του με τις Δημόσιες Υπηρεσίες και τους εκπροσώπους του κράτους. Σύμφωνα με αυτά, δεν απαιτείται κανένα απολύτως επί πλέον πιστοποιητικό ή βεβαίωση ή δικαιολογητικό για την απόδειξη των στοιχείων που αναγράφονται στην ταυτότητα. Αν κάποιος έχει μεταβληθεί ή απαιτείται κάποιο πρόσθετο, δηλώνεται υποχρεωτικά με την προβλεπόμενη Υπεύθυνη Δήλωση (αρθρ. 8, πργρ. 2). Υπάλληλος που απαιτεί πρόσθετα δικαιολογητικά, τιμωρείται πειθαρχικά και ποινικά (αρθρ. 7, πργρ. 2), κατά το άρθρο 259 του ΠΚ (άρθρο 22, πργρ. 5, φυλάκιση μέχρι 2 ετών). Όλες οι Υπηρεσίες του Δημόσιου Τομέα είναι υποχρεωμένες να δέχονται επικυρωμένα φωτοαντίγραφα πιστοποιητικών, βεβαιώσεων και δικαιολογητικών, που έχουν την ίδια αποδεικτική αξία με το πρωτότυπο (υπάρχουν εξαιρέσεις). Η επικύρωση γίνεται από οποιαδήποτε δημόσια ή δημοτική ή κοινοτική αρχή ή από δικηγόρο ή συμβολαιογράφο. Δεν απαιτείται επικύρωση αντιγράφου, αν αυτό συνοδεύεται από την Υπεύθυνη Δήλωση του άρθρου 8, στην οποία ο ενδιαφερόμενος βεβαιώνει την πιστότητα των στοιχείων (άρθρο 14, πργρ. 3 και 4).

Κάθε πολίτης έχει το δικαίωμα να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων, εκτός από εκείνα που αναφέρονται στην ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτων. Ως διοικητικά έγγραφα θεωρούνται όλα τα έγγραφα που συντάσσονται από όργανα του Δημόσιου Τομέα, ιδίως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία,

εγκύκλιοι, απαντήσεις της διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις. Το δικαίωμα ασκείται με επιτόπια μελέτη ή χορήγηση φωτοαντιγράφου (άρθρο 16, πργρ. 1 και 2). Εξαιρούνται του δικαιώματος οι περιπτώσεις στις οποίες παραβιάζεται το απόρρητο των συζητήσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, της Εθνικής Άμυνας και της Εξωτερικής Πολιτικής, ή της δημόσιας πίστης και του νομίματος, της ασφάλειας του κράτους και της δημόσιας τάξης, το ιατρικό, εμπορικό, τραπεζικό ή βιομηχανικό απόρρητο, και κάθε άλλο απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις ή που μπορεί να δυσχεράνει την έρευνα δικαστικών, αστυνομικών, στρατιωτικών ή διοικητικών αρχών, σχετικά με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης (άρθρο 16, πργρ. 3). Οι περιπτώσεις εξαιρέσεως μπορούν να επεκταθούν με κοινή απόφαση του Υπουργού Προεδρίας και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού (άρθρο 16, πργρ. 4). Η Δημόσια Υπηρεσία δεν μπορεί να αρνηθεί σε κάποιον να λάβει γνώση εγγράφου, επικαλούμενη απόρρητο ιατρικό ή ιδιωτικού βίου ή βιομηχανικό ή εμπορικό, εφ' όσον αυτά αναφέρονται αποκλειστικά στον αιτούντα πολίτη (αρθρ. 16, πργρ. 5). Πάντως η άρνηση γνωστοποίησης πρέπει να γίνει εγγράφως εντός μηνός και πρέπει να είναι αιτιολογημένη (άρθρ. 16, πργρ. 6). Η άσκηση του δικαιώματος γνώσης διοικητικού εγγράφου γίνεται με την επιφύλαξη του δικαιώματος της πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπει στους δικαιούχους την δυνατότητα αναπαραγωγής ή εμπορίας των εγγράφων (άρθρο 16, πργρ. 7).

Αξίζει να αναφερθεί, ότι η Υπεύθυνη Δήλωση (το ίδιο ισχύει για τον χαρακτηρισμό μιας πράξεως ως **απάτης**, κατά το άρθρο 147 κλπ. του Α.Κ.) έχει κύρος και συνέπειες όταν αναφέρεται σε πράξεις ή καταστάσεις υπάρχουσες κατά τον χρόνο της υπογραφής της και όχι σε υποσχέσεις εκτελέσεως πράξεων στο μέλλον.

Παρόμοια διάταξη (σαν αυτή της Υπεύθυνης Δήλωσης), που έχει “εξ αντανakλάσεως” σχέση με τον Ποιν. Κώδικα και τη δουλειά του επιβλέποντος μηχανικού, είναι η πργρ. 12 του άρθρου 34 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Ν 614 / 77), που προστέθηκε με το άρθρο 6 του Ν 894 / 79 και που παρατίθεται ολόκληρη κατά το αφορών στην επίβλεψη μέρος :

Πργρ. 12 , αρθρ. 34 Κ.Ο.Κ. Απαγορεύεται η κατάληψις δι’ οίωνδηποτε μέσων και δι’ οιονδήποτε λόγων μέρους ή ολοκλήρου του οδοστρώματος εθνικών, επαρχιακών και δημοτικών ή κοινοτικών οδών δια των οποίων διεξάγεται η κυκλοφορία μηχανοκινήτων και μη οχημάτων. Οι εκ προθέσεως παραβαίνοντες την διάταξιν του προηγουμένου εδαφίου, τιμωρούνται δια των ποινών της πργρ. 1 του άρθρου 292 του Ποινικού Κώδικος. Παράλληλως Ο κίνδυνος για τον επιβλέποντα μηχανικό είναι προφανής. Το άρθρο 292 πργρ. 1 του Π.Κ. ορίζει ποινή φυλακίσεως τουλάχιστον τριών μηνών για παρακώλυση συγκοινωνιών εκ προθέσεως.

Ο Αστικός Κώδικας

α. Κεφάλαιο “Μίσθωσις έργου” (άρθρα 681 ως 702)

Έχουμε σύμβαση μισθώσεως όταν η συμφωνία υποχρεώνει τον εργολάβο να εκτελέσει ένα έργο και τον εργοδότη να καταβάλει την συμφωνημένη αμοιβή (**άρθρο 681**). Ο εργολάβος δεν δικαιούται να υποκαταστήσει άλλον στην εκτέλεση του έργου, εκτός αν αυτό έχει συμφωνηθεί ή προκύπτει από τη φύση των εργασιών (**άρθρο 684**). Σε περίπτωση που ο εργοδότης χορηγεί υλικά, ο εργολάβος υποχρεούται να τα χρησιμοποιεί με επιμέλεια, να αποδώσει λογαριασμό για τη χρήση τους και να επιστρέψει το τυχόν υπόλοιπό τους. Αν τα υλικά έχουν ελαττώματα, ο εργολάβος πρέπει να ειδοποιήσει περί αυτού τον εργοδότη, αλλιώς είναι υπεύθυνος για το κακό αποτέλεσμα (**άρθρο 685**).

Αν ο εργολάβος δεν κάνει εγκαίρως την έναρξη του έργου ή καθυστερεί την εκτέλεσή του χωρίς υπαιτιότητα του εργοδότη, με τρόπο αντικείμενο προς τη σύμβαση και καθιστώντα ανέφικτη την έγκαιρη αποπεράτωση, ο εργοδότης δικαιούται να υπαναχωρήσει της συμβάσεως, χωρίς να περιμένει την εξάντληση της προθεσμίας του έργου και χωρίς να χάνει τα δικαιώματά του εκ της πιθανής υπερημερίας του εργολάβου (**άρθρο 686**). Αν ο εργολάβος εκτελεί ελαττωματικές ή αντισυμβατικές κατασκευές, ο εργοδότης δικαιούται να του τάξει εύλογη προθεσμία διορθώσεως, μετά την πάροδο της οποίας δικαιούται να εκτελέσει εκείνος τη διόρθωση εις βάρος του εργολάβου (**άρθρο 687**).

Αν το έργο έχει επουσιώδη ελαττώματα ο εργοδότης δικαιούται να ζητήσει την αποκατάστασή τους εντός ευλόγου προθεσμίας (αν αυτό δεν απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες) ή να προχωρήσει σε ανάλογη μείωση τιμής (**άρθρο 688**). Αν το έργο παρουσιάζει ουσιώδη ελαττώματα που το καθιστούν άχρηστο ή στερείται συμφωνημένων ιδιοτήτων, ο εργοδότης δικαιούται να ζητήσει αναστροφή της συμβάσεως (εκτελείται συνήθως επί προμηθειών ή πωλήσεων ή συμβάσεων παρεμφορούς αντικειμένου, π.χ. κουφωμάτων), με εφαρμογή των σχετικών **άρθρων 541 κλπ.** του Αστικού Κώδικα (ΑΚ) για τις πωλήσεις (**άρθρο 689**). Αντί αναστροφής της συμβάσεως μπορεί να απαιτηθεί αποζημίωση για την μη εκτέλεσή της (**άρθρο 690**). Ο εργοδότης δεν έχει κανένα δικαίωμα αποζημιώσεως, αν τα ελαττώματα οφείλονται σε οδηγίες που εκείνος έδωσε (παρά τις ρητές αντιρρήσεις του εργολάβου) ή σε άλλη υπαιτιότητά του (**άρθρο 691**).

Μετά την έγκριση του έργου από τον εργοδότη (π.χ. την οριστική του παραλαβή) ο εργολάβος απαλλάσσεται από τις ευθύνες ελλείψεων, εκτός αν αυτές δεν μπορούσαν να διαγνωσθούν ή απεκρύβισαν

δολίως από τον εργολάβο (άρθρο 692). Οι αξιώσεις του εργοδότη επί οικοδομημάτων ή άλλων ακινήτων εγκαταστάσεων, ένεκα ελλείψεων ή ελαττωμάτων, παραγράφονται μετά παρέλευση δεκαετίας από της παραλαβής του έργου (άρθρο 693).

Η αμοιβή του εργολάβου καταβάλλεται μετά την παράδοση του έργου, συνολικά ή κατά τμήματα. Αν δεν καταβληθεί η χρηματική αμοιβή, φέρει τόκους από τις παραδόσεως του έργου (άρθρο 694). Οι απαιτήσεις του εργολάβου παραγράφονται μετά πενταετίαν.

Ο εργολάβος, για τις απαιτήσεις του εκ της συμβάσεως, έχει νόμιμο ενέχυρο επί των κινητών πραγμάτων του εργοδότη, που κατασκεύασε ή επισκεύασε (άρθρο 695). Αν ο εργολάβος έχει εγγυηθεί την ορθότητα της προσφοράς του, τότε δεν μπορεί να ζητήσει αύξηση της αμοιβής του, επιφυλασσομένων μόνο των διατάξεων του άρθρου 388 του ΑΚ, περί μεταβολής των συνθηκών (άρθρο 696). Ισχύει πάντως και το άρθρο 288 (και επίσης το άρθρο 200) του ΑΚ, σύμφωνα με το οποίο ο οφειλέτης υποχρεούται να εκπληρώσει την παροχή όπως απαιτεί η καλή πίστη, λαμβανομένων υπ' όψη και των συναλλακτικών ηθών. Το άρθρο 288 αποτελεί κανόνα αναγκαστικού δικαίου, έχει εφαρμογή και στα Δημόσια Έργα και έχει πολλές φορές στηρίξει απαιτήσεις εργολάβων, μερικές φορές μάλιστα τα δικαστήρια προσδιορίζουν την οφειλόμενη παροχή ή αντισπαροχή, με περιστολή ή επέκταση ή συμπλήρωσή της, ακόμα και κατ' απόκλιση από τη συμφωνία των συμβαλλομένων, προκειμένου να επιτευχθεί η προστασία δικαιολογημένων συμφερόντων μιας πλευράς, κατά το πνεύμα του άρθρου.

Αν ο εργολάβος δεν εγγυηθεί την ακρίβεια της προσφοράς του και είναι αναγκαία ουσιώδης υπέρβαση του προϋπολογισμού, ο εργοδότης μπορεί να διακόψει τη σύμβαση και να πληρώσει μόνο τις μέχρι τότε εκτελεσθείσες εργασίες. Ο εργολάβος οφείλει να ειδοποιήσει τον εργοδότη για την ανάγκη υπέρβασης της δαπάνης, αλλιώς χάνει τα έξω αυτής δικαιώματά του (άρθρο 697).

Μέχρι την παράδοσή του, τον κίνδυνο του έργου φέρει ο εργολάβος. Ο εργοδότης είναι υπεύθυνος αν εκείνος καθυστερεί την παραλαβή. Ο εργοδότης φέρει τον κίνδυνο τυχαίας καταστροφής ή χειροτερεύσεως των χορηγηθέντων υπ' αυτού υλικών (άρθρο 698). Η διάταξη είναι ενδοτικού και όχι αναγκαστικού δικαίου και επομένως είναι δυνατόν να έχει συμφωνηθεί διαφορετικά. Αν το έργο καταστράφηκε ή χειροτέρευσε κλπ. πριν από την παράδοσή του, ο εργολάβος δικαιούται να απαιτήσει την αμοιβή του, εφ' όσον εγκαίρως επέστησε την προσοχή του εργοδότη (άρθρο 699).

Ο εργοδότης δικαιούται να καταγγείλει τη σύμβαση οποτεδήποτε, μέχρι την περαίωση του έργου. Οφείλει τότε την αμοιβή του εργολάβου, με έκπτωση εξ αυτής της εξοικονομηθείσας δαπάνης εκ της ματαιώσεως της συμβάσεως (άρθρο 700). Δια του θανάτου του εργολάβου λύεται η σύμβαση. Στην περίπτωση αυτή ο εργοδότης υποχρεούται να πληρώσει το αναλογούν μέρος αμοιβής (άρθρο 701).

Οι εργάτες (κατά τη νομολογία, όχι και οι υπάλληλοι) του εργολάβου που χρησιμοποιούνται στο έργο, έχουν για το μισθό τους απ' ευθείας απαίτηση κατά του εργοδότη, μέχρι του ποσού που αυτός οφείλει στον εργολάβο. Από τη στιγμή που ο εργάτης θα γνωστοποιήσει την απαίτησή του στον εργοδότη, εκείνος δεν μπορεί πια να πληρώσει τον εργολάβο ή τον διάδοχό του ή να συμβιβασθεί μαζί τους με ζημιά του εργάτη. Συμφωνία που περιορίζει εκ των προτέρων τα δικαιώματα του εργάτη, είναι άκυρη (άρθρο 702).

β. Κεφάλαιο “περί κυριότητας” (άρθρα 999 ως 1032)

Θα παρατεθούν παρακάτω μερικά άρθρα του Κεφαλαίου αυτού, αυτά που είναι περισσότερο χρήσιμα στο μηχανικό, κυρίως στον επιβλέποντα μηχανικό. Στο πνεύμα αυτών των διατάξεων έχουν συνταχθεί και τα σχετικά άρθρα του Κτιριοδομικού Κανονισμού.

Άρθρον 1006 Κίνδυνος καταπτώσεως οικοδομής. Εάν υπάρχει κίνδυνος, οικοδομή ή άλλο έργο να καταπέσει εν όλω ή εν μέρει, εκ τούτου δε απειλείται βλάβη εις το γειτονικόν ακίνητον, ο κύριος τούτου δικαιούται να απαιτήσει παρ' εκείνου όστις κατά τας διατάξεις περί αδικοπραξιών θα είναι υπεύθυνος εις αποζημίωσιν, όπως λάβη τα προς αποτροπήν του κινδύνου απαιτούμενα μέτρα.

Άρθρον 1007 Ανόρυξις παρά τα θεμέλια γείτονος. Το ακίνητον δεν επιτρέπεται να ανασκάπτεται μέχρι τοιούτου βάθους ώστε το έδαφος του γειτονικού ακινήτου να στερηθή του απαιτούμενου ερείσματος, εκτός εάν ελήφθη πρόνοια περί άλλης επαρκούς στερεώσεως.

Ανάλογο είναι και το άρθρο 925 Α.Κ., με το οποίο ορίζεται ότι ο κύριος ή νομέας κτίσματος ευθύνεται για τη ζημιά που θα προξενήσει σε τρίτον η μερική ή ολική κατάρρευση του κτιρίου, εκτός αν αποδείξει ότι η πτώση δεν οφείλεται σε ελαττωματική κατασκευή ή πλημμελή συντήρηση.

Άρθρον 1010 Ενοικοδόμησις εν μέρει επί γειτονικού ακινήτου. Εάν ο κύριος ακινήτου ανεγείρων επ' αυτού οικοδομήν επεκτείνη καλή τη πίστη ταύτην επί του γειτονικού οικοπέδου, ο δε κύριος τούτου πριν ή κατά μέγα μέρος συντελεσθή η οικοδομή ουδεμίαν ήγειρε διαμαρτυρίαν, το δικαστήριον δύναται κατ' εύλογον αυτού κρίσιν να επιδικάση την κυριότητα του καταλήφθεντος γηπέδου εις τον κύριον του οικοδομηθέντος ακινήτου, επί καταβολή της εν τω χρόνω της καταλήψεως αξίας αυτού μετά πάσης άλλης ζημίας και ίδια εκ της τυχόν μειώσεως της αξίας του υπολειφθέντος.

Άρθρον 1011 . Η διάταξις του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζεται αναλόγως και αν εκ της επεκτάσεως της οικοδομής εις το γειτονικόν γήπεδον και της επιδικάσεως, βλάπτονται έτεροι έχοντες επί τούτου εμπράγματον δικαίωμα.

Άρθρον 1018 Ανοχή γείτονος εις επισκευάς. Εάν προς επισκευήν ή ανακαίνισιν κτιρίου απαιτήται η εις το γειτονικόν ακίνητον είσοδος και κυκλοφορία του εργαζομένου προσωπικού ή η παροδική τοποθέτησις εν αυτώ εγκαταστάσεων ή οικοδομικού υλικού, ο κύριος του γειτονικού ακινήτου, εφ' όσον η χρήσις αυτού

δεν παρακωλύεται σπουδαίως, υποχρεούται να ανεχθή ταύτα επί αποζημιώσει ή παροχή ασφαλείας δια την τυχόν ζημίαν.

Άρθρον 1026 Όμβριον ύδωρ στέγης. Ο κύριος οικοδομής υποχρεούται να κατασκευάση την στέγην ούτως ώστε τα όμβρια ύδατα να μη φέρωνται προς το κτήμα του γείτονος.

Άρθρον 1031 Σωλήνες δι' αλλοτρίου ακινήτου. Ο κύριος ακινήτου υποχρεούται, λαμβανομένου υπ' όψει και του συμφέροντος αυτού, να επιτρέπη επί αναλόγω αποζημιώσει την δια του ακινήτου διέλευσιν σωλήνων υδραγωγών ή φωταερίου ή ηλεκτρικών καλωδίων, εναερίως ή υπογείως χάριν άλλων ακινήτων. Η εγκατάστασις γίνεται κατά τον μάλλον πρόσφορον και ολιγώτερον επαχθή δια το βαρυνόμενον ακίνητον τρόπον. Ο κύριος τούτου δικαιούται να απαιτήση την δαπάναις του δικαιουμένου μετατόπισιν της εγκαταστάσεως εις άλλην θέσιν του ακινήτου.

Άρθρον 1032 παραγραφή επί περιορισμών. Αι αξιώσεις εκ των άρθρων 1004 έως 1007....., 1018 , και 1031 δεν υπόκεινται εις παραγραφήν.

γ. Άλλα άρθρα - μερικές έννοιες

Άρθρον 388 - Απρόοπτος μεταβολή συνθηκών. Εάν τα περιστατικά, εφ' ών κυρίως, λαμβανομένης υπ' όψει της καλής πίστεως και των συναλλακτικών ηθών, τα μέρη εσθήριζαν την σύναψιν αμφοτεροβαρούς συμβάσεως, μετεβλήθησαν ύστερον ένεκα λόγων εκτάκτων και μη δυναμένων να προβλεφθώσι, εκ δε της μεταβολής ταύτης η παροχή του οφειλέτου, σκοπούμενης και της αντιπαροχής, κατέστη υπερμέτρως επαχθής, το δικαστήριον αιτήσκει αυτού δύναται κατά την κρίσιν του να αναγάγη ταύτην εις το προσήκον μέτρον ή και να αποφασίσει την λύσιν της συμβάσεως εξ ολοκλήρου ή κατά το μήπω εκτελεσθέν μέρος. Αποφασισθείσης της λύσεως της συμβάσεως, αποσβέννυνται αι εξ αυτής υποχρεώσεις προς παροχήν και οι συμβαλλόμενοι υποχρεούνται αμοιβαίως να αποδώσωσι τας ληφθείσας παροχάς κατά τας περιόδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις.

Άρθρον 932 - Ικανοποίηση ηθικής βλάβης. Σε περίπτωση που κάποιος ζημιώσει άλλον (αδικοπραξίας), εκτός από την υποχρέωση καλύψεως της περιουσιακής ζημιάς, το δικαστήριο είναι δυνατόν να επιδικάσει υπέρ του αδικηθέντος εύλογη χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, ιδιαίτερα για τον υποστάντα προσβολή της τιμής ή της υγείας του. Σε περίπτωση θανάτου του προσβληθέντος, η χρηματική ικανοποίηση μπορεί να επιδικασθεί στην οικογένεια του θύματος λόγω ψυχικής οδύνης. Έτσι σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος, τις δαπάνες αποκαταστάσεως της υγείας του θύματος καλύπτουν οι ασφαλιστικοί οργανισμοί, το δικαστήριο όμως είναι δυνατόν να επιδικάσει ικανοποίηση ηθικής βλάβης εις βάρος του υπευθύνου για το ατύχημα (πιθανώς και του επιβλέποντος μηχανικού).

Τυχαίο γεγονός - ανωτέρα βία . Το τυχαίο γεγονός (οι νομικοί το λένε “τυχηρόν γεγονός”) και η ανωτέρα βία έχουν μεγάλη σημασία στη δουλειά του μηχανικού είτε ως λόγος περιορισμού της ευθύνης είτε ως λόγος αναστολής των προθεσμιών.

Η “τύχη”, το “τυχαίον γεγονός”, το “τυχηρόν”, το “γεγονός δι' ό δεν υπέχει ευθύνην” κλπ. αναφέρονται σε ένα μεγάλο αριθμό άρθρων του Α.Κ., χωρίς να καθορίζεται ρητώς και μονοσήμαντα η έννοιά τους. Φαίνεται ότι είναι ευκολώτερος ο αρνητικός ορισμός :

* “τυχηρόν” είναι ότι δεν είναι δόλος ή αμέλεια του δράστη

* το “τυχηρόν” αρχίζει εκεί που τελειώνει η αμέλεια

Στο περιεχόμενο των τυχηρών ανήκουν τα γεγονότα που δεν μπορούν να προβλεφθούν, ξεφεύγουν από το σύνθηδες, δεν εξαρτώνται από την βούληση και τις ενέργειες του δράστη και δεν μπορούν να αποφευχθούν από τον **μέσο συνετό άνθρωπο**. Κατά τον κανόνα δεν υπάρχει ευθύνη του δράστη για τα τυχηρά, είναι όμως δυνατόν είτε δια του νόμου είτε δια της συμφωνίας, να επεκταθεί η ευθύνη του και σε μερικά απ' αυτά. Ένα περιστατικό που είναι τυχαίο για τον οφειλέτη (εργολάβου), μπορεί να οφείλεται σε πταίσμα άλλου προσώπου.

Η **ανωτέρα βία** είναι μια ακραία κατηγορία τυχηρών, που είναι αδύνατο (ή πολύ δυσκολώτερο) να αποτραπούν από τις ανθρώπινες δυνάμεις και επομένως είναι πολύ πιο απομακρυσμένη από την αμέλεια. Για τον προσδιορισμό της υπάρχουν δύο θεωρίες :

Η **αντικειμενική** ή **απόλυτη** θεωρία, αντιλαμβάνεται τον κύκλο των περιστατικών ανωτέρας βίας πολύ πιο περιορισμένο και τα αναζητεί μόνο σε “εξωτερικά” σε σχέση με τον υπόχρεω γεγονότα, που πρέπει να είναι από τη φύση τους αναπότρεπτα, π.χ. για έναν επιχειρηματία-οφειλέτη είναι ανωτέρα βία η απεργία των υπαλλήλων του προμηθευτή του (εξωτερικό γεγονός), αλλά δεν είναι ανωτέρα βία η απεργία (έστω και αναπόφευκτη) των δικών του υπαλλήλων.

Η **υποκειμενική** θεωρία είναι πιο ελαστική, πιο “ανθρώπινη”, επιεικέστερη για τον οφειλέτη (ως πλέον αδύνατο και έχον ανάγκη προστασίας μέρος), δέχεται και τα “εσωτερικά” γεγονότα, υπό την προϋπόθεση ότι τα περιστατικά είναι απρόβλεπτα και αναπότρεπτα ακόμα και για μέτρα **άκρας επιμελείας και συνέσεως** (όχι του μέσου συνετού ανθρώπου, όπως στα τυχηρά).

Ο Άρειος Πάγος εφαρμόζει γενικώς την επιεικέστερη υποκειμενική θεωρία, όχι όμως χωρίς εξαιρέσεις, π.χ. δεν δέχεται ότι η κακοκαιρία συνιστά ανωτέρα βία, αφού ανάγεται στον κύκλο της επαγγελματικής δραστηριότητας του εργολάβου, που είναι σε θέση να την συνυπολογίσει στους επαγγελματικούς του κινδύνους, έστω και αν δεν μπορεί να την αποτρέψει.

Πρέπει να σημειωθεί ότι “νομικώς” ένα αναπότρεπτο φυσικό γεγονός (σεισμός, πλημμύρα κλπ.) δεν σημαίνει υποχρεωτικά και αναπότρεπτη ζημιά. Επίσης πρέπει να σημειωθεί ότι σε περίπτωση συνάψεως συμβάσεως, η ευθύνη του “οφειλέτη” είναι δυνατόν να επεκταθεί και στα τυχηρά, ακόμα και στην ανωτέρα βία (παράδειγμα τα ασφαλιστήρια συμβόλαια), κατά τη βούληση των συμβαλλομένων. Πάντως, συνήθως υπάρχει ευθύνη για την αμέλεια, σπανίως για τα τυχηρά και κατ’ εξαίρεση για την ανωτέρα βία, ενώ σε περίπτωση αμφιβολίας δεν αναγνωρίζεται ευθύνη για την ανωτέρα βία.

Η ανωτέρα βία δημιουργεί στον εργολάβο το δικαίωμα αποζημιώσεως ή/και παρατάσεως προθεσμίας, υπό την προϋπόθεση ότι δεν συνεργεί στη δημιουργία της ζημιάς απρονοησία, αμέλεια ή άλλη δική του υπαιτιότητα.

Διατάξεις ειδικού ενδιαφέροντος

Υπάρχουν περιπτώσεις, για τις οποίες οι κείμενες διατάξεις της νομοθεσίας επιβάλλουν, **οι εντολές της επίβλεψης να είναι έγγραφες**. Οι περισσότερες περιπτώσεις αφορούν διατάξεις ασφάλειας των εργαζομένων και είναι σχεδόν άγνωστες στο μεγάλο πλήθος των μηχανικών. Λόγω της ειδικής βαρύτητας που μπορεί να έχει η αγνόηση αυτού του καθήκοντος, είναι αναγκαίο να γίνει η σχετική αναφορά σ’ αυτές και είναι χρήσιμο να παρατεθούν συγκεντρωμένες, για να είναι σε κάθε στιγμή στη διάθεση όλων. Άγνοια νόμου δεν επιτρέπεται σε κανένα, φυσικά ούτε στον επιβλέποντα μηχανικό, που κινδυνεύει να βρεθεί σε δύσκολη θέση αν προκύψει κάποιο πρόβλημα στο έργο, είτε αυτό οφείλεται σε παράλειψη της υποχρεώσεώς του αυτής είτε όχι. Οι περιπτώσεις παρατίθενται κατά τη χρονολογική σειρά εμφανίσεώς τους στη νομοθεσία, με την συμβουλή όλοι οι μηχανικοί να λάβουν γνώση του πλήρους νομοθετήματος, για την καλύτερη ενημέρωσή τους στις λεπτομέρειες.

1. ΠΔ 778/80 Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν οικοδομικών εργασιών, άρθρο 3, πργρ. 2. Πριν από την έναρξη εκτελέσεως εργασίας σε σταθερά ικριώματα, πρέπει ο επιβλέπων μηχανικός και ο κατασκευαστής του έργου να συντάξουν ΒΕΒΑΙΩΣΗ εις διπλούν, περί τηρήσεως όλων των διατάξεων που επιβάλλονται από το υπ’ όψη Διάταγμα, κατά την κατασκευή τους. Η Βεβαίωση πρέπει να υποβληθεί στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας ή (όπου δεν υπάρχει τέτοιο Γραφείο) στην Αστυνομική Αρχή, και το ένα αντίγραφο, θεωρημένο, να διατηρείται στο εργοτάξιο.

2. ΠΔ 1073/81 Περί μέτρων ασφαλείας στα εργοτάξια, άρθρα 35 και 113. Καθιερώνεται η τήρηση Ημερολογίου Μέτρων Ασφαλείας (Η.Μ.Α.), με μέριμνα του εργοδότη, για έργα που έχουν συμβατικό προϋπολογισμό μεγαλύτερο από αυτόν που αντιστοιχεί σε οικοδομή όγκου 1000 m³, που φυλάσσεται στον τόπο του έργου με ευθύνη του γενικού εργολάβου ή του υπεργολάβου ή του κυρίου του έργου. Κατά το άρθρο 35 του αυτού ΠΔ, η εγκατάσταση ανυψωτικής μηχανής επί ικριώματος γίνεται μόνον κατόπιν αδείας του επιβλέποντος μηχανικού, που αναγράφεται στο Ημερολόγιο αυτό, μαζί με τις πιθανές υποδείξεις ενισχύσεως.

3. Ν 1396/83 Υποχρεώσεις μέτρων ασφαλείας στις οικοδομές, άρθρο 7, πργρ. 5 και άρθρο 4, πργρ. 1 και 2 και επικουρικά η Υπουργ. Απόφαση 130646/84 (ΦΕΚ 154/Β/19-3-84). Ο επιβλέπων μηχανικός πρέπει να υποδείξει στον κύριο του έργου τα απαιτούμενα κατά περίπτωση και φάση του έργου μέτρα ασφαλείας, που εκείνος (ο κύριος του έργου) πρέπει να πάρει και να διατηρεί αναλλοίωτα, σε περίπτωση διακοπής του έργου. Επίσης, σε περίπτωση που το έργο δεν ανατίθεται ολόκληρο σε ένα εργολάβο, πρέπει να υποδείξει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν πριν από την εγκατάσταση κάθε επί μέρους εργολάβου ή υπεργολάβου, “εφ’ όσον αυτά δεν αφορούν σε τμήματα του έργου που ανέλαβαν και εκτελούν εργολάβοι ή υπεργολάβοι”. Τις υποδείξεις αναγράφει στο Ημερολόγιο Μέτρων Ασφαλείας.

4. Ν 1396/83 Υποχρεώσεις μέτρων ασφαλείας στις οικοδομές, άρθρο 8, πργρ. 2α. Κατά τις διατάξεις αυτές, ο επιβλέπων μηχανικός πρέπει επίσης να αναγράψει στο Η.Μ.Α. τις παρακάτω υποδείξεις:

- α) Οδηγίες κατασκευής αντιστηρίξεων, σταθερών ικριωμάτων, πίνακα ηλεκτρικού ρεύματος.
- β) Οδηγίες για τη λήψη μέτρων ασφαλείας από κινδύνους ενάεριων ή υπόγειων αγωγών της ΔΕΗ.
- γ) Οδηγίες για την εκτέλεση σοβαρών ή επικινδύνων έργων.
- δ) Παρατηρήσεις επί της εφαρμογής των οδηγιών του στις παραπάνω οδηγίες ή επί της εφαρμογής της Μελέτης Μέτρων Ασφαλείας (αν συντρέχει περίπτωση).

5. Υπ. Αποφ. Δ14/19614/28-3-97 (ΦΕΚ 315/Β/17-4-97) Κανον. Τεχνολογίας Σκυροδέματος, άρθρο 15.2.1. Οι δειγματοληψίες των υλικών και του σκυροδέματος, η παρασκευή δοκιμών και η αποστολή τους στο εργαστήριο για τον έλεγχο, γίνεται από προσωπικό και με μέσα που διαθέτει ο κατασκευαστής, μετά από γραπτή εντολή του επιβλέποντος μηχανικού, που άλλωστε είναι υπεύθυνος για την τήρηση του Κανονισμού.

6. ΠΔ 305/29-8-96 (ΦΕΚ 212/Α/29-8-96) Ελάχιστες προδιαγραφές Ασφάλειας και Υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 92/57/ΕΟΚ. Είναι το νομοθέτημα που περιλαμβάνει το σύνολο των υποχρεώσεων των μετεχόντων στην παραγωγή ενός έργου (επιβάλλει εκπόνηση μελετών, όχι μόνο γραπτές εντολές του Μηχανικού) και επομένως είναι πολύ ευρύτερο και γενικότερο από τα προαναφερθέντα, μερικές από τις υποχρεώσεις των οποίων επαναλαμβάνει (π.χ.

Ημερολόγιο Μέτρων Ασφαλείας). Ορίζει την υποχρέωση εκπόνησης Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας (Σ.Α.Υ.) και κατάρτισης Φακέλλου Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.).

Το Σ.Α.Υ. συντάσσεται ήδη από του χρόνου εκπόνησεως της μελέτης, επισημαίνει και αξιολογεί τους κινδύνους ατυχήματος που υπάρχουν στις προβλεπόμενες εργασίες, και περιλαμβάνει τρόπους και κανόνες αποφυγής και αντιμετώπισης. Αντιμετωπίζει τα προβλήματα προστασίας και προσπελάσεως στο εργοτάξιο, κυκλοφορίας των πεζών και των οχημάτων, καθορισμού των χώρων αποθηκείσεως υλικών και αποκομιδής των ακρήστων, κατασκευής των ικριωμάτων και αναλύσεως της πορείας κατασκευής κατά φάσεις.

Ο Φ.Α.Υ. συνιστά το «Μητρώο» ολόκληρης της ζωής του έργου. Περιλαμβάνει τα σχέδια και την τεχνική περιγραφή, καθώς και οδηγίες για την εξασφάλιση ασφάλειας και υγείας εργαζομένων, τόσο κατά τη διάρκεια κατασκευής όσο και κατά την εκτέλεση εργασιών συντηρήσεως, καθαρισμού, τροποποιήσεων και λειτουργίας του έργου. Τα στοιχεία αναπροσαρμόζονται συνεχώς, εφ' όσον αυτό καθίσταται αναγκαίο από τη μεταβολή των συνθηκών. Για εργοτάξιο με προβλεπόμενη διάρκεια μεγαλύτερη από 30 εργάσιμες μέρες ή συνολικό όγκο εργασίας μεγαλύτερο από 500 ημερομίσθια ή ταυτόχρονη απασχόληση 20 τουλάχιστον εργαζομένων επιβάλλεται η υποβολή στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας, από τον γενικό εργολάβο ή τον Κύριο του Έργου, πριν από την έναρξη της εργασίας, «γνωστοποίηση» των στοιχείων του έργου, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ του άρθρου 12 του ΠΔ 305/96.

Τα ΣΑΥ και ΦΑΥ είναι απαραίτητα για την έγκριση της μελέτης, για την έκδοση Οικοδομικής Αδείας και για την Παραλαβή του έργου.

Το ΠΔ 305/96 έχει συμπληρωθεί με την Εγκύκλιο 130159/7-5-97, την Υπ. Αποφ. 433/19-9-2000 (ΦΕΚ 1176/Β/22-9-2000), την Υπ. Αποφ. ΔΙΠΑΔ/οικ.177/2-3-2001 (ΦΕΚ 266/Β/14-3-2001), την Υπ. Αποφ. ΔΕΕΠΠ/οικ.85/14-5-2001 (ΦΕΚ 686/Β/1-6-2001) και την Υπ. Αποφ. ΔΙΠΑΔ/οικ.889/27-11-2002 (ΦΕΚ 16/Β/14-1-2003).

Οι “νομικές” συμβουλές ενός μηχανικού

Οι "συμβουλές" αυτές δεν αφορούν σε **παραβάσεις νομοθεσίας** που πρέπει να αποφεύγονται, αλλά σε κάποια σημεία προσοχής του επιβλέποντος μηχανικού, σε μια προσπάθεια προστασίας του από δικαστικές ή άλλες παρόμοιες περιπτώσεις, χωρίς υποχρεωτική αναφορά σε συγκεκριμένες διατάξεις νόμων, και έχουν σχέση κυρίως με την κατασκευή της πολυκατοικίας. Πέραν όμως των νομικών ευθυνών, οι "συμβουλές" προσπαθούν να προστατεύσουν το "καλό όνομα" του μηχανικού και να τον αποτρέψουν από ενέργειες ή παραλείψεις που θα τον εκθέσουν στα μάτια του εντολέα του και θα τον χρεώσουν με την ευθύνη ενός κακού αποτελέσματος.

Ρωγμές. Ένας πρώτος τέτοιος κίνδυνος προκύπτει από την εμφάνιση ρωγμών στην κατασκευή. Ο μηχανικός (ιδιαίτερα ο Πολιτικός Μηχανικός) γνωρίζει ότι κάθε ρωγμή δεν είναι επικίνδυνη ούτε αποδεικνύει ατελή μελέτη ή ανεπαρκή επίβλεψη ή κακή κατασκευή. Ένα πλήθος λόγων μπορούν να προκαλέσουν ακίνδυνες ρωγμές σε μια οικοδομή, εξ άλλου η θεωρία των υπολογισμών μας αποδέχεται ή και στηρίζεται στη ρηγμάτωση του σκυροδέματος.

Στον αδαή πολίτη όμως η ρωγμή προκαλεί μια ανησυχία, την οποία πρέπει να κατανοήσουμε. Και η ανησυχία αυτή έχει μετατραπεί από τους δικηγόρους σε "μείωση της εμπορικής αξίας" του διαμερίσματος, μια έννοια που είναι επικίνδυνη για τον μηχανικό. Ο επιβλέπων μηχανικός επομένως πρέπει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια να αποφύγει την εμφάνιση ρωγμών στις κατασκευές του. Είναι βέβαιο ότι δεν θα το πετύχει στο 100% των περιπτώσεων, πρέπει όμως να κάνει ότι μπορεί για να μεγιστοποιήσει τις πιθανότητες αποφυγής. Για να γίνει αυτό χρειάζεται να δώσει **πρωτεύουσα** σημασία στον **δευτερεύοντα** οπλισμό, αυτόν που συνήθως ονομάζουμε "κατασκευαστικό". Οπλισμοί διανομής, μοντάζ κλπ. πρέπει να επαυξάνονται από την επίβλεψη και ποτέ να μειώνονται. Ο επιβλέπων μηχανικός έχει πάντα τα μάτια του ανοιχτά για να βελτιώνει την πείρα του, επισημαίνοντας και στην πράξη τα σημεία στα οποία η ασυμβατότητα των παραμορφώσεων (και όχι μόνο) οδηγεί σε ρωγμές, κατά τις προβλέψεις και τις διδαχές της θεωρίας, την οποία φυσικά δεν αγνοεί ο ίδιος. Τοποθετεί πρόσθετο οπλισμό αποφυγής ή περιορισμού ή ελέγχου των ρωγμών, ακόμα και αν αυτός δεν περιλαμβάνεται στη μελέτη και τα σχέδια, έστω και χωρίς υπολογισμό, έστω και με μόνο οδηγό τη διαίσθηση, την επιμέλεια και την πείρα του, δικαιώνοντας το ρόλο του ως κύριου συντελεστή της ποιότητας της κατασκευής. Ο επιβλέπων μηχανικός δεν θεωρεί οικονομία την αποφυγή μερικών ράβδων οπλισμού, έχει δει πάρα πολλές φορές τη σπατάλη που γίνεται στο έργο κατά την επιλογή π.χ. των πλακιδίων του λουτρού, για να "δένουν" με τα είδη υγιεινής ή με την αισθητική της οικοδέσποινας.

Ανοχή. Κάποιες εμπλοκές μπορούν να προκύψουν για τον επιβλέποντα μηχανικό κατά την επίβλεψη (για λογαριασμό του οικοπεδούχου ή ενός αγοραστή) εργασιών κατασκευής πολυκατοικίας. Μια απ' αυτές έχει σχέση με τον δισταγμό ή την καθυστέρηση εκδηλώσεως κάποιων ενεργειών του. Είναι βέβαιο ότι ένας εργολάβος που καθυστερεί στην εκτέλεση του έργου, ισχυρίζεται πάντα ότι είναι σε θέση να τηρήσει την συμβατική προθεσμία, σχεδόν ισχυρίζεται ότι μπορεί να εκτελέσει το υπολειπόμενο έργο την τελευταία μέρα. Με ακόμα πειστικώτερο τρόπο ισχυρίζεται ότι είναι σε θέση να καλύψει τις κακοτεχνίες του πρώτου σταδίου εργασιών με τις επόμενες δουλειές, π.χ. ότι θα διορθώσει τις κακοτεχνίες της στρώσεως του "λασπώματος" των επιχρισμάτων με τη στρώση της μαρμαροκονίας ή ακόμα και με το στοκάρισμα των χρωματισμών. Κάτι τέτοιο φυσικά δεν μπορεί να συμβεί και είναι σχεδόν βέβαιο ότι η τελική ποιότητα της

εργασίας θα είναι απολύτως σχετική με αυτήν που έδειχνε από την αρχή. Τότε όμως η διόρθωση είναι σχεδόν αδύνατη (ο υπεύθυνος υπεργολάβος έχει ήδη φύγει) ή παράλογα δαπανηρή και, παρ' όλη την έκπληξη του μηχανικού, ο κατασκευαστής θα αναρωτηθεί με θράσος "μα τώρα το θυμήθηκες;" με πιθανότερη συνέπεια να διατηρηθούν οι κακοτεχνίες και να χρεωθεί ο επιβλέπων μηχανικός με αμέλεια ή απροσεξία ή αδιαφορία ή άγνοια. Για την αποφυγή παρόμοιων καταστάσεων και ευθυνών, η επίβλεψη πρέπει εγκαίρως να επισημαίνει και ανυποχώρητα να επιμένει για την άμεση αποκατάσταση κάθε κακοτεχνίας ή ατέλειας και για την έγκαιρη επισήμανση της καθυστέρησης, και μάλιστα με τρόπο που να αποδεικνύει τις ενέργειές της (π.χ. εγγραφή στο ημερολόγιο, ειδοποίηση του ιδιοκτήτη κλπ.). Η προσωρινή ανοχή, καθιστά την κακοτεχνία μόνιμη.

Παραλαβή. Μια άλλη διαδικασία που χρειάζεται την μέριμνα και την παρέμβαση του επιβλέποντος μηχανικού, είναι η τελική παραλαβή διαμερίσματος πολυκατοικίας. Παγίως τα "Εργολαβικά" των πολυκατοικιών που κατασκευάζονται με το σύστημα της αντιπαροχής, αναγράφουν ότι η χρησιμοποίηση ενός διαμερίσματος (η απλή εγκατάσταση σ' αυτό), ισοδυναμεί με αυτοδίκαιη παραλαβή του. Με τον τρόπο αυτό προστατεύονται τα (δικαιολογημένα) συμφέροντα του κατασκευαστή, όχι όμως και του οικοπεδούχου ή του αγοραστή, που εμφανίζεται να έχει αποδεχθεί κάθε πιθανή ατέλεια ή έλλειψη ή κακοτεχνία που έχει εγκαταλείψει ο αντισυμβαλλόμενός του, πράγμα που μειώνει την διαπραγματευτική του ικανότητα για αποκατάσταση και αυξάνει την ταλαιπωρία του, με την απαίτηση δικαστικής ρυθμίσεως της διαφοράς. Ο επιβλέπων (για λογαριασμό του παραλαμβάνοντος) πρέπει να συστήσει και να είναι έτοιμος να ενεργήσει **πραγματική παραλαβή**, περίπου (αν και εξαιρετικά απλοποιημένο) κατά τον εκτελούμενο στα δημόσια έργα τρόπο. Οφείλει δηλαδή να έχει καταγράψει τις εκκρεμότητες, τις μη αποδεκτές κατασκευές και τα απαιτούμενα (και εκ της πείρας) σημεία ελέγχου του διαμερίσματος, ώστε να μπορεί να καλέσει τον κατασκευαστή για την κατ' αντιπαράσταση παραλαβή του έργου ή την κοινοποίηση των παρατηρήσεων σ' αυτόν πριν ή συγχρόνως με την είσοδο ενοίκων στο διαμέρισμα.

Δοκίμια. Η τελευταία αναφορά, αλλά ίσως πρώτη σε ενδιαφέρον, θα γίνει στην απαίτηση του Κανονισμού Τεχνολογίας Σκυροδέματος για τη λήψη του κατάλληλου αριθμού δοκιμίων σε κάθε διάστρωση σκυροδέματος στο έργο, με τη φροντίδα και την ευθύνη (μόνο για τη χορήγηση της **γραπτής εντολής**, όχι για την εκτέλεση ή τη δαπάνη κλπ.) του επιβλέποντος μηχανικού (άρθρο 15.2.1). Πιθανή παράλειψη λήψεως των δοκιμίων θα οδηγήσει σε αδυναμία ικανοποιήσεως των διατάξεων του άρθρου 15.2.14, που απαιτεί να συνοδεύονται οι τίτλοι ιδιοκτησίας της οικοδομής από τα "Πιστοποιητικά Αντοχής Σκυροδέματος" του έργου, δηλαδή από τα αποτελέσματα ελέγχου των δοκιμίων. Και αυτή η παράλειψη **δεν πρέπει να οφείλεται στον επιβλέποντα μηχανικό**, γιατί οδηγεί σε οδυνηρά αδιέξοδα, που περιέχουν και κινδύνους αστικών απαιτήσεων εις βάρος του. Είναι σκόπιμη, και υποδεικνύεται, η αναγραφή της γραπτής εντολής επί των εφαρμοζομένων ξυλοτύπων.

Συνοψίζοντας

Αν επιχειρούσαμε να συνοψίσουμε την "εκ του αποτελέσματος" σχέση του επιβλέποντος μηχανικού με το Νόμο, θα καταγράφαμε (αδρομερώς) τις παρακάτω περιπτώσεις :

α) Εργατικό ατύχημα. Ο επιβλέπων μηχανικός είναι δυνατόν να διωχθεί κατά τα άρθρα 302 ή 314 του Ποιν. Κωδ. για ανθρωποκτονία ή σωματική βλάβη εξ αμελείας. Επίσης με το άρθρο 932 του Αστ. Κωδ. για ικανοποίηση ηθικής βλάβης. Στο Παραπεμπτικό Βούλευμα θα γίνει ασφαλώς νύξη και των διατάξεων του ειδικού νομοθετήματος που παραβιάσθηκαν (ΠΔ 422/79 ή ΠΔ 778/80 ή ΠΔ 1073/81 ή Ν 1396/83 κλπ.). Η άμυνά του θα στηριχθεί στην δυνατότητά του να αποδείξει, ότι επεσήμαινε αρμοδίως τον κίνδυνο και έδινε τις κατάλληλες οδηγίες και συμβουλές για την αποφυγή του (**ΠΡΟΣΟΧΗ, ο νόμος επιβάλλει μερικές ενέργειες να είναι έγγραφες**). Επίσης ότι παρακολουθούσε τη λήψη των αναγκαίων μέτρων, είτε αυτά αφορούσαν σε κατασκευαστικές οδηγίες (αντιστήριξη πρηνών, ενίσχυση ικριωμάτων, κάλυψη ανοιγμάτων κλπ.) είτε αφορούσαν σε υποδείξεις προς τους εργαζόμενους (κράνος, εναέρια ή υπόγεια καλώδια, ατομικός εξοπλισμός κλπ.). Υποδεικνύεται η (πριν ή κατά την εκτέλεση του έργου) καταγραφή των απαιτούμενων μέτρων ασφαλείας για κάθε εργασία (εκσκαφές, σκυροδέματα, τοιχοποιίες κλπ.) για τις συνθήκες εργασίας της συγκεκριμένης οικοδομής και η γνωστοποίηση - κοινοποίηση τους στους εργαζόμενους, εργολάβους, εργοδηγούς, ιδιοκτήτη κλπ. με αναγραφή τους στα σχέδια, ανάρτησή τους στο εργοτάξιο, επισύναψή τους στα συμφωνητικά, αναγραφή στο Ημερολόγιο Έργου κλπ. Η επισήμανση και γνωστοποίηση των επιβαλλομένων μέτρων ασφαλείας μπορεί βέβαια να είναι και προφορική, η απόδειξη των ενεργειών είναι όμως τότε δυσχερέστερη (περισσότερο αμφισβητήσιμη), πρέπει να γίνει δια μαρτύρων.

β) Ατύχημα σε διερχόμενο, γείτονα κλπ. Ο επιβλέπων μηχανικός δύναται να διωχθεί κατά το άρθρο 286 ή και το 434 του Ποιν. Κωδ. , ως διευθύνων το έργο και παραβιάζων οικοδομικούς κανόνες ή οικοδομικές διατάξεις ή τη νομοθεσία για την ασφάλεια εργαζομένων και τις σχετικές διοικητικές διατάξεις που υπάγονται στο άρθρο 458 του ΠΚ. Για την υπεράσπισή του θα πρέπει να αποδείξει ότι δεν είναι ο διευθύνων το έργο και ότι ως επιβλέπων μηχανικός κατέβαλε κάθε προσπάθεια και φροντίδα για την τήρηση της υπάρχουσας νομοθεσίας από τον ιδιοκτήτη, τον εργολάβο, τους υπεργολάβους και τους εργαζόμενους, με τον προαναφερόμενο τρόπο.

γ) Κατάρρευση κτιρίου λόγω σεισμού κλπ. , με θύματα. Ο επιβλέπων μηχανικός (ή και ο μελετητής) δίδεται ομοίως με τα άρθρα 302 ή 314 του ΠΚ και το άρθρο 932 του ΑΚ. Για την απαλλαγή του ο μελετητής οφείλει να αποδείξει ότι η μελέτη ήταν σωστή και σύμφωνη με τους ισχύοντες Κανονισμούς και ότι ο σεισμός ήταν μεγαλύτερος από τον σεισμό σχεδιασμού ή ότι οι βλάβες οφείλονταν σε αδυναμίες των υλικών κατασκευής ή την ποιότητα εργασίας, για τα οποία άλλος έχει την ευθύνη. Ο επιβλέπων μηχανικός οφείλει να αποδείξει ότι εφήρμοσε τη μελέτη και τους ισχύοντες Κανονισμούς ή ότι οι βλάβες οφείλονται σε αδυναμίες υλικών κατασκευής για την ποιότητα των οποίων άλλος είναι υπεύθυνος (π.χ. τα εργοστάσια για τα υλικά, ο εργολάβος για τη συμπίκνωση του σκυροδέματος κλπ.) κατά τις διατάξεις της νομοθεσίας. Ο επιβλέπων μηχανικός δεν πρέπει βέβαια να αγνοεί ότι είναι υπεύθυνος να υποδείξει εγγράφως τη λήψη δοκιμών ελέγχου του σκυροδέματος, για να διατηρεί το εργοστάσιο παραγωγής την ευθύνη της ποιότητάς του. **Η τήρηση των Κανονισμών είναι αποφασιστικής σημασίας για την απαλλαγή των μηχανικών από την ευθύνη.**

Ο επιχειρηματίας - κατασκευαστής, εκτός από τις προμνησθείσες διατάξεις, θα διωχθεί κατά πάσαν πιθανότητα και "κατ' έγκλησιν" των διασωθέντων και των συγγενών των θυμάτων με το άρθρο 386 του ΠΚ περί απάτης. Οι μηνυτές θα ισχυρισθούν ότι τους εξαπάτησε διαβεβαιώνοντάς τους ότι το σπίτι που τους πούλησε ήταν "αντισεισμικό", ενώ εκείνος δεν έβαζε τα σωστά σε ποιότητα ή και ποσότητα υλικά, κερδοσκοπώντας. Θα θεωρηθεί επίσης ότι παρεβίασε τα άρθρα 197 και 288 του ΑΚ περί εκπληρώσεως των υποχρεώσεων των συναλλασσομένων, με συμπεριφορά υπαγορευόμενη από την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη. Ακόμα ότι κατά το άρθρο 198 του ΑΚ, υποχρεούται να επανορθώσει τη ζημιά που προξένησε στον αγοραστή του και ότι κατά το άρθρο 534 του ΑΚ, ευθύνεται διότι το πωληθέν είχε "πραγματικά ελαττώματα αναιρούντα ή ουσιωδώς μειούντα την αξίαν ή την χρησιμότητα αυτού". Θα πρέπει να θεωρείται βέβαιο ότι από αυτούς που θα κρίνει το ποινικό δικαστήριο ως υπεύθυνους για την κατάρρευση, θα αναζητηθεί αποζημίωση της αξίας των καταστραφέντων, κατά το άρθρο 914 του ΑΚ κατά το οποίο "ο παρά νόμον ζημιώσας άλλον υπαιτίως, υποχρεούται εις αποζημίωσιν", αλλά και τα επόμενα άρθρα (ιδίως 928 ως 932).

δ) Βλάβες στο κτίριο, χωρίς θύματα. Ο επιβλέπων μηχανικός (ή και ο μελετητής) δίδεται με το άρθρο 286 του Ποιν Κωδ., ως διευθύνων το έργο, διότι προξένησε κίνδυνο για τη ζωή ή την υγεία ανθρώπων. Επίσης με το άρθρο 434 του ΠΚ, γιατί από την αμέλειά του μπορούσε να προκύψει βλάβη σε άνθρωπο ή ξένο πράγμα. Για την υπεράσπιση ισχύουν τα αναγραφόμενα στις προηγούμενες περιπτώσεις. Για τον μηχανικό το κύριο επιχείρημα είναι η τήρηση των Κανονισμών, που συνιστούν την αναγνωρισμένη από την πολιτεία επιστημονική γνώση σε κάθε τεχνικό αντικείμενο, **κατά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή εκτελέσεως του έργου.** Από αυτούς που θα θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις βλάβες, θα αναζητηθεί αποκατάσταση.

ε) Βλάβες σε γειτονικό κτίριο, συνήθως λόγω ελλείψεως επαρκούς αντιστηρίξεως. Μερικές φορές οι βλάβες προϋπάρχουν και η κατασκευή της νέας οικοδομής χρησιμοποιείται ως πρόφαση για την αναζήτηση αποζημιώσεων. Για το λόγο αυτόν είναι σκόπιμη μια επιμελημένη (ίσως και διακριτική, κατά το εφικτόν) αυτοψία στα γειτονικά κτίρια, με αποδεδειγμένο το χρόνο πραγματοποιήσεως, για τη διαπίστωση, αποτύπωση, καταγραφή, φωτογράφιση κλπ. των υπαρχουσών ρωγμών, βλαβών, κακοτεχνιών κλπ., ώστε να είναι δυνατή η εκ των υστέρων άμυνα και αντίκρουση. Ο επιβλέπων μηχανικός διατρέχει και τον κίνδυνο, να διωχθεί από τον ίδιο τον ιδιοκτήτη - εργοδότη του, σε περίπτωση που αυτός (ο ιδιοκτήτης) καταδικασθεί σε αποζημίωση των γειτόνων, λόγω βλαβών που προκλήθηκαν από τη δική του οικοδομή. Και αυτό είναι ιδιαίτερα πικρό, όταν ο επιβλέπων μηχανικός έχει προσέλθει ως μάρτυς υπερασπίσεως του εργοδότη του και ιδιαίτερα επικίνδυνο γι' αυτόν, όταν η δίκη μεταξύ των ομόρων ιδιοκτητών έγινε εν αγνοία και απουσία του. Η ποικιλία των βλαβών μπορεί να είναι μεγάλη, από απλές ρωγμές μέχρι πλήρη κατάρρευση με θύματα. Η κατηγορία θα απαγγελθεί, για παράβαση κάποιων από τα προμνησθέντα άρθρα του Ποινικού ή του Αστικού Κώδικα, κατά περίπτωση. Η άμυνα είναι δυσκολότερη από κάθε άλλη περίπτωση, όλοι (και ο δικαστής) πιστεύουν ότι ο μηχανικός μπορεί και οφείλει να γνωρίζει τι γίνεται κάτω από την επιφάνεια του εδάφους ή μέσα στον τοίχο που κατέρρευσε, κανείς δεν μπορεί να αντιληφθεί ότι η αγνοία των παραμέτρων του εδάφους και η ασάφεια περί τον τρόπο και την ποιότητα κατασκευής των γειτονικών οικοδομών, συνοδευόμενη από τη δυσχέρεια επεμβάσεως, καθιστά δύσκολη και κυρίως αβέβαιη την "επιστημονική" επίλυση των προβλημάτων. Η ενδεδειγμένη για τον μηχανικό τακτική κατά την κατασκευή, πρέπει να είναι η συντηρητικότητα των ενεργειών, η επιλογή ασφαλών (κατά το εφικτόν) τρόπων κατασκευής (π.χ. αγκυρώσεις), ο σωστός για κάθε περίπτωση ρυθμός εργασίας (π.χ. ανοχή της καθυστέρησης που επιβάλλουν οι τμηματικές εκσκαφές, άμεση εκτέλεση της αντιστηρίξεως ή της σχετικής σκυροδετήσεως, ταχύτητα επεμβάσεων για την πρόληψη του κινδύνου) και η ένταξη της "οικονομίας" του έργου σε δεύτερη μοίρα. Λεπτομερέστερες γενικές υποδείξεις για την υπεράσπιση του επιβλέποντος μηχανικού, δεν είναι δυνατές.

Παρά την δυσχέρεια αυτή (της χορηγήσεως συγκεκριμένων υποδείξεων), που έχει σχέση και με την ποικιλία των περιπτώσεων που είναι δυνατόν να εμφανισθούν στην πράξη, τόσο ο επιβλέπων μηχανικός όσο και ο πραγματογνώμονας ή διαιτητής πρέπει πάντα να έχουν υπ' όψη τους (είτε ως σημεία προσοχής, είτε ως αιτιολόγηση βλαβών, είτε ως επιχειρήματα υπερασπίσεως), ότι τα πιθανά αίτια καθιζήσεων και

επομένως ενδεχομένης βλάβης υπάρχουσας κατασκευής από γειτονική εκσκαφή ή/και κατασκευή, είναι τα επόμενα:

- * η μεταβολή της στάθμης των υπόγειων νερών, που επέρχεται από τη στράγγισή τους προς το σκάμμα ή/και από την εξάτμιση των επιφανειών των παρειών εκσκαφής
- * η απώλεια στηρίξεως τμήματος ή στοιχείων (τουλάχιστον) του υπάρχοντος έργου, λόγω εσφαλμένων χειρισμών κατά την εκσκαφή ή λόγω κακής διαδικασίας κατασκευής του νέου κτιρίου (αφαίρεση εδάφους κάτω από το πέδιλο)
- * η απομείωση του βολβού των τάσεων, που οφείλεται στην απώλεια τμήματος του εδάφους εδράσεως της υφισταμένης κατασκευής
- * η συμπίεση του εδάφους εδράσεως του νέου έργου, λόγω των φορτίων του, που συμπαρασύρει σε καθίζηση και ένα τμήμα της γειτονικής του περιοχής

Είναι σαφές ότι ο βαθμός στον οποίο ο επιβλέπων μηχανικός μπορεί να επηρεάσει την εκδήλωση καθενός από τα παραπάνω πιθανά αίτια, ποικίλλει. Σε μερικά ίσως είναι μηδενικός.

Υστερόγραφο

Τα προεκτεθέντα αποτελούν μόνο μια **κατ' αρχήν** ενημέρωση, πάνω στις κυριώτερες διατάξεις της νομοθεσίας που αφορούν την δουλειά του μηχανικού. Το θέμα είναι εξαιρετικά σημαντικό και το αντικείμενο πολύ μεγάλο, και αξίζει τον κόπο να δοθεί συνέχεια, σε μια προσπάθεια να ξεκαθαριστεί ποιος είναι (κατά περίπτωση) ο διευθύνων το έργο, ποιοι είναι οι κοινώς παραδεδεγμένοι κανόνες, ποια είναι εν γένει η εν τω οικοδομείν τάξις κ.ο.κ. και τελικώς ποιες είναι οι δυνατότητες, οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες των μηχανικών.

ΙΕΡΑΡΧΙΑ – ΒΑΘΜΟΙ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Α. Πολιτικά δικαστήρια

Ειρηνοδικείο	"	Ειρηνοδίκης
Πρωτοδικείο	"	α) Δικαστικός Πάρεδρος β) Πρωτοδίκης γ) Πρόεδρος Πρωτοδικών
Εφετείο	"	α) Εφέτης β) Πρόεδρος Εφετών
Άρειος Πάγος	"	α) Αρεοπαγίτης β) Αντιπρόεδρος Αρείου Πάγου γ) Πρόεδρος Αρείου Πάγου

Β. Ποινικά δικαστήρια

Πταισματοδικείο	"	Πταισματοδίκης (Ειρηνοδίκης)
Μονομελές Πλημμελειοδικείο	"	Πλημμελειοδίκης (Πρωτοδίκης)
Τριμελές Πλημμελειοδικείο	"	3 Πλημμελειοδίκες (Πρωτοδίκες)
Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων	"	3 Εφέτες
Πενταμελές Εφετείο Πλημμελημάτων	"	5 Εφέτες
Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων	"	3 Εφέτες
Πενταμελές Εφετείο Κακουργημάτων	"	5 Εφέτες
Ποινικά τμήματα Αρείου Πάγου	"	Αρεοπαγίτης

Γ. Διοικητικά δικαστήρια

Ελεγκτικό Συνέδριο	"	α) Εισηγητής (Πρωτοδίκης) β) Πάρεδρος (Εφέτης) γ) Σύμβουλος (Αρεοπαγίτης) δ) Αντιπρόεδρος ε) Πρόεδρος
---------------------------	---	---

Δ. Συμβούλιο Επικρατείας

"	α) Πάρεδρος Αρείου Πάγου (άνευ ψήφου) β) Σύμβουλος γ) Αντιπρόεδρος Σ.Ε. δ) Πρόεδρος Σ.Ε.
---	---

Πηγές Δικαίου

- Νόμοι (γραπτή πηγή)
- Έθιμα – παραδόσεις (προφορική πηγή)

Κατηγορίες Δικαίου

- Δημόσιο Δίκαιο
 - ∅ Ποινικό
 - ∅ Συνταγματικό
 - ∅ Διοικητικό
 - ∅ Εκκλησιαστικό
 - ∅ Διεθνές
- Ιδιωτικό Δίκαιο
 - ∅ Αστικό (κανόνες αναγκαστικοί – ενδοτικοί, κανόνες δημοσίας τάξεως)
 - ∅ Εμπορικό

Ποινική δίωξη

- ∅ αυτεπάγγελα – εισαγγελέας
- ∅ έγκληση - ο κατ' αποκλειστικότητα δικαιούμενος
- ∅ μήνυση - κάθε τρίτος δικαιούμενος κατά το νόμο
- ∅ μηνυτήρια αναφορά

Αστική απαίτηση

- ∅ αγωγή

Βαρύτητα παράβασης – ποινές

- ∅ πταίσμα – πρόστιμο ή κράτηση
- ∅ πλημμέλημα – χρηματική ποινή ή φυλάκιση ή περιορισμός σε σωφρονιστικό κατάστημα
- ∅ κακούργημα – κάθειρξη ή θάνατος

Σχέση πολίτη – δημοσίου

“fiscus” (ταμείο) – χρηστή συναλλαγή – καλή πίστη

Ιεραρχία κανόνων δικαίου

Σύνταγμα

Νόμος – Εισηγητική Έκθεση (Αναγκαστικός Νόμος – Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου – Κανονιστικό Διάταγμα - Νομοθετικό Διάταγμα (Συντάγμ. 1911, 1926, 1952, 1968) – Ψήφισμα

Προεδρικό Διάταγμα

Υπουργική Απόφαση

Εγκύκλιος

Έγγραφο

**Προϋποθέσεις ισχύος: Δημοσίευση, συμβατότητα - αναδρομικότητα
Ερμηνεία δικαστηρίων – Νομολογία**

Ερμηνεία νόμου

- Διασταλτική
- Συσταλτική
- Τελολογική (βούληση νομοθέτη, εισηγητική Έκθεση, πρακτικά Βουλής κλπ.)
- Αυθεντική

Διαδικασίες Πολιτική – Ποινική Δικονομία

Επίβλεψη

- ΝΔ 1923 “Περί σχεδίων πόλεων κλπ.” " εποπτεία εκτελέσεως
- ΒΔ 1923 “Περί εκτελέσεως του ΝΔ/1923” " επίβλεψη
- Ν 1396/83 “Περί μέτρων ασφαλείας στις οικοδομές κλπ.” "
Επιβλέπων: πρόσωπο που με σύμβαση με τον κύριο του έργου και σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις αναλαμβάνει την επίβλεψη της εφαρμογής της μελέτης και της εκτέλεσης τεχνικού έργου ή τμήματός του, σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης και της τέχνης
- Ν 1418/84 “Περί εκτελέσεως των Δημοσίων Έργων κλπ.” "
διάκριση Διοίκησης – Επίβλεψης έργου
άρθρο 6 : Ορίζει ότι την Διοίκηση του έργου ασκεί η Διευθύνουσα Υπηρεσία, η οποία και ορίζει τους επιβλέποντες μηχανικούς του έργου ή τμημάτων του έργου

Έλλειψη ορισμού επίβλεψης και υποχρεώσεων επιβλέποντος !!!

Έλλειψη διαχωρισμού αρμοδιοτήτων αναλόγως ειδικότητας !!!

ΠΡΟΤΑΣΗ : Η επίβλεψη έργου συνίσταται στην χορήγηση εντολών και την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής τους, με επιδίωξη την ακριβή, ορθή και πλήρη εκτέλεση της μελέτης και της συμβάσεως, με σύγχρονη τήρηση των κανόνων της επιστήμης και της τέχνης, των κρατικών Τεχνικών Προδιαγραφών και Κανονισμών, και της Νομοθεσίας που αφορά στην ποιότητα και την ασφάλεια των τεχνικών έργων και βρίσκεται μέσα στα όρια της επιστημονικής κατάρτισεως, της επαγγελματικής αρμοδιότητας και των δυνατοτήτων του επιβλέποντος μηχανικού.

Η διεύθυνση ή διοίκηση ή διαχείριση του έργου συνίσταται στην πλήρη και καθολική άσκηση κάθε τεχνικής, οικονομικής και οργανωτικής αρμοδιότητας, που αποβλέπει στην ασφαλή, έντεχνη, οικονομική, ταχεία και αποδοτική εκτέλεση του έργου, σύμφωνα με την εγκεκριμένη μελέτη, τη σύμβαση, τη νομοθεσία και τα συμφέροντα του κυρίου του έργου

Ποινικός Κώδικας

Άρθρο 286 «Παραβίαση των κανόνων της οικοδομικής»

Άρθρο 434 «Παράβαση διατάξεων οικοδομικών»

Άρθρο 17 «Χρόνος τελέσεως της πράξεως»

Άρθρο 111 «Χρόνος παραγραφής εγκλημάτων»

Άρθρο 112 «Έναρξη του χρόνου παραγραφής»

Άρθρο 458 Παράβαση διοικητικού νόμου

Άρθρο 302 «Ανθρωποκτονία εξ αμελείας»

Άρθρο 314 «Σωματική βλάβη εξ αμελείας»

Άρθρο 28 «Αμέλεια»

Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμου 1599/86

Αστικός Κώδικας

Κεφάλαιο «Μίσθωση έργου»

Άρθρο 681 Μίσθωση έργου

684 Υποκατάσταση εργολάβου

685 Ελαττώματα υλικών

686 Καθυστέρηση ενάρξεως – υπαναχώρηση εργοδότη

687 Διόρθωση κακοτεχνιών

688 Αποκατάσταση κακοτεχνιών – περικοπή τιμής

689 Σοβαρά ελαττώματα – αναστροφή της συμβάσεως

690 - αποζημίωση για μη εκτέλεση

691 Ελαττώματα με υπαιτιότητα του εργοδότη

692 Έγκριση - παραλαβή έργου, κεκρυμμένα ελαττώματα

693 Δεκαετία παραγραφής

694 Καταβολή αμοιβής – τόκοι υπερημερίας – πενταετία

695 Το έργο ως ενέχυρο απαιτήσεων του εργολάβου

- 696 Εγγύηση ορθότητας προσφοράς - Μεταβολή των συνθηκών εκτελέσεως
- 697 Υπέρβαση δαπάνης – υποχρέωση εργολάβου για την ειδοποίηση - δικαίωμα εργοδότη για διακοπή συμβάσεως
- 698 Κίνδυνος εργασιών
- 699 Βλάβη ή καταστροφή έργου – δικαιώματα εργολάβου
- 700 Δικαίωμα εργοδότη για καταγγελία συμβάσεως
- 701 Θάνατος εργολάβου – πληρωμή εκτελεσθέντος μέρους

Κεφάλαιο «Περί κυριότητας»

- Άρθρο 1006 Κίνδυνος καταπτώσεως οικοδομής
- 1007 Ανόρυξη παρά τα θεμέλια γείτονος
- 1010 Ενοικοδόμηση εν μέρει επί γειτονικού ακινήτου
- 1018 Ανοχή γείτονος εις επισκευάς
- 1026 Όμβριον ύδωρ στέγης
- 1031 Σωλήνες δι' αλλοτρίου οικοπέδου
- 1032 Παραγραφή αξιώσεων αρθρ. 100441007, 1018, 1031

Άλλα άρθρα και έννοιες

- 200 και 288 Καλή πίστη και συναλλακτικά ήθη
- 388 Απρόβλεπτη μεταβολή συνθηκών
- 932 Ικανοποίηση ηθικής βλάβης
- Τυχαίο γεγονός – ανωτέρα βία

Διατάξεις ειδικού ενδιαφέροντος – γραπτές εντολές

- ΠΔ 778/80 “Περί μέτρων ασφαλείας” Άρθρο 3, πργρ. 2
Έλεγχος τηρήσεως των διατάξεων και ΒΕΒΑΙΩΣΗ
επιβλέποντος – κατάθεση στην Επιθεώρηση Εργασίας
- ΠΔ 1072/81 “Μέτρα ασφαλείας στα εργοτάξια”, άρθρα 35 και 113
Ημερολόγιο Μετρ. Ασφ. για έργα άνω των 1000 m³
Εγκατάσταση ανυψωτικής μηχανής
- Ν 1396/83 “Υποχρεώσεις μέτρων ασφαλείας στις οικοδομές”, άρθρ. 7
πργρ. 5 και άρθρ. 4 πργρ. 1 και 2
Μέτρα ασφαλείας σε περίπτωση διακοπής εργασιών,
γραπτώς από τον επιβλέποντα μηχανικό στον ιδιοκτήτη
- Ν 1396/83 “Υποχρεώσεις μέτρων ασφαλείας στις οικοδομές”, άρθρ. 8
πργρ. 2 - Αναγραφή στο Ημερολόγιο Μέτρων Ασφαλείας:
α) Οδηγίες αντιστηρίξεων, ικριωμάτων, ηλεκτρ. πίνακα
β) Οδηγίες για κινδύνους αγωγών της ΔΕΗ
γ) Οδηγίες για σοβαρά ή επικίνδυνα έργα
δ) Παρατηρήσεις επί της τηρήσεως των οδηγιών και επί της
εφαρμογής της Μελέτης Μέτρων Ασφαλείας (αν υπάρχει)
- ΚΤΣ - 97 άρθρο 15.2.1 Λήψη δοκιμίων σκυροδέματος από τον
εργολάβο ή τον ιδιοκτήτη
- ΠΔ 305/96 “Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας στα
εργοτάξια, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 92/57/ΕΟΚ”
Σ.Α.Υ. : προβλέψεις της μελέτης για τους κινδύνους, οδηγίες
αντιμετώπισης, προσπελάσεις, κυκλοφορίας,
αποθήκευσης, αποκομιδής, ικριωμάτων, πορείας
κατασκευής κατά φάσεις κλπ.
Φ.Α.Υ. : «μητρώο» του έργου, σχέδια, προδιαγραφές,
οδηγίες για την κατασκευή, συντήρηση, καθαρισμό,
τροποποιήσεις, λειτουργία κλπ. «Γνωστοποίηση» των
στοιχείων του έργου στην Επιθεώρηση Εργασίας.

Οι «νομικές» συμβουλές ενός μηχανικού

Οι ρωγμές

Η (προσωρινή) ανοχή στην κακοτεχνία

Η παραλαβή εργασιών

Τα δοκίμια

Η σχέση μας με το Νόμο «εκ του αποτελέσματος»

Η ενδεχόμενη άμυνα

1. Εργατικό ατύχημα
Π.Κ. αρθρ. 302 ή 314 - Ανθρωποκτονία ή σωματική βλάβη εξ αμελείας
Α.Κ. άρθρ. 932 - Ηθική βλάβη
2. Ατύχημα σε διερχόμενο, γείτονα κλπ.
Π.Κ. άρθρα 286 ή/και 434 Παραβίαση κανόνων ή διατάξεων από τον διευθύνοντα το έργο
Διοικητικές διατάξεις που υπάγονται στο 458 Π.Κ.
3. Κατάρρευση κτιρίου λόγω σεισμού, με θύματα
Π.Κ. άρθρ. 302 ή/και 314 - ως ανωτέρω
Α.Κ. άρθρ. 932 - Ηθική βλάβη ως ανωτέρω
Π.Κ. αρθρ. 386 - Περί απάτης
Α.Κ. άρθρ. 197 και 288 – Περί καλής πίστης και συναλλακτικών ηθών
Α.Κ. άρθρ. 198 - Περί επανορθώσεως της ζημιάς
Α.Κ. άρθρ. 534 - Πραγματικά ελαττώματα αναιρούνται ή ουσιωδώς μειούνται την χρησιμότητα
Α.Κ. άρθρ. 914, 928 - 932 υποχρέωση αποζημιώσεως για τον ζημιώσαντα άλλον υπαιτίως, παρά νόμον
4. Βλάβες χωρίς θύματα
Π.Κ. άρθρ. 286 - Μελετητής και επιβλέπων (διευθύνων το έργο) ως προξενήσαντες κίνδυνο ζωής και υγείας
Π.Κ. άρθρ. 434 – Για κινδύνους βλάβης σε πρόσωπα ή πράγματα
5. Βλάβες σε γειτονικό κτίριο, από εκσκαφές